Štev. 81. V Ljubljani, v soboto dne 8. aprila 1922. Leto L.

Naročnina za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120·—
za pol leta „ „ „ 60·—
za četrt leta „ „ „ 30·—
za en mesec „ „ „ 10·—
za inozemstvo:
celoletno . . . . . Din. 240·—
mesečno . . . . . „ 18·—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji . . . Din. 15·—
v inozemstvu . . . „ 30·—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENEC

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po K 4·— in K 6·—, veliki oglasi nad 45 mm višine po K 8·—, poslana itd. po K 12·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. štv. 50, upravn. štv. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, zagreb. 9.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797

Po Karlovi smrti.

Nepričakovana smrt bivšega cesarja Karla Habsburškega je potisnila habsburško vprašanje zopet v politično ospredje.

Habsburško vprašanje je rešil bivši cesar Karel deloma sam s tem, da se je odpovedal avstrijski cesarski kroni, deloma pa so poskusile rešiti habsburško vprašanje nasledstvene države s prisilnim izgonom Habsburžanov s svojega ozemlja in s prepovedjo vrnitve vsakemu članu bivše vladarske rodovine. Kasneje se je odporu proti povratku Habsburžanov na prestol katerekoli države v srednji Evropi pridružila tudi Italija, ki je z Jugoslavijo sklenila posebno tozadevno pogodbo v Rapallu. V pogodbah pa, ki tvorijo podlago v mali antanti zvezanih držav, stoji kot ena glavnih točk obveznost skupnega nastopa proti vsakemu restavracijskemu poskusu Habsburžanov. Doslej je imela ta obveznost uspeh, ker se je mali antanti posrečilo oba Karlova poskusa vrniti se na Ogrsko, preprečiti deloma z diplomatskimi sredstvi, deloma z mobilizacijsko grožnjo in izposlovati Karlovo odstranitev na otok Madeiro.

Toda vsi diplomatski uspehi male antante niso mogli rešiti habsburškega vprašanja končnoveljavno. Habsburžani so našli po polomu boljševiškega režima na Ogrskem med ogrskim plemstvom najmočnejšo oporo. Ogrsko plemstvo je strogo legitimistično in ne bomo zašli predaleč, če trdimo, da je tudi ogromna večina Mažarov za kralja.

Trenotno se je ogrski parlament pred nekaj meseci res udal vnanjemu pritisku in je v svečani seji proglasil detronizacijo Habsburžanov kljub protestu legitimistov, toda v srcih nacionalnih Mažarov je še vedno zelo živo pričakovanje kralja, ki bo vzpostavil »integriteto tisočletne krone sv. Štefana«.

Če bi bili Mažari mislili z detronizacijo Habsburžanov resno, se ogrski državni upravnik Horthy ne bi bil smel izpostaviti nevarnosti, da kljub pravomočnemu sklepu ogrskega parlamenta pošlje sožalno brzojavko bivši ogrski kraljici-vdovi z besedilom: »Ravnokar izvem, da je Nj. Vel. kralj Karel IV. umrl. Mažarski narod žaluje s kraljevo obiteljo.« In ogrski ministrski predsednik grof Bethlen ne bi bil smel izraziti svojega sožalja v imenu kraljevske ogrske vlade, ampak samo v svojem. Da se to ni zgodilo pomotoma, nam jamči občeznana silna tenkovestnost in občutljivost Mažarov za državnopravne finese, in vzgoja ogrskih magnatov jim omogoča prav natančno razločevanje med obveznostmi družabnega takta in osebnega spoštovanja in pa med dolžnostmi, ki jih nalagajo visoke državne funkcije.

Karlova smrt je tudi na Dunaju našla svoj politični odmev. Zvezni kancler dr. Schober se je udeležil svečanega rekvijema v svetoštefanski cerkvi sicer po njegovem zatrdilu le kot zasebnik, kateremu ne more nihče zabraniti aktov pijetete, toda sožalna brzojavka ogrski vladi dokazuje, da tudi na Dunaju ne mislijo vse tako, kakor govore. Pravomočni sklep ogrskega parlamenta o Karlovi detronizaciji je dunajska vlada sprejela svojčas brez vsakega protesta in zato je zelo dvomljivo, če sme in more javnost smatrati dunajsko sožalno brzojavko ogrski vladi kot akt privatne kurtoazije, ampak mnogo verjetnejše je, da jo bo smatrala kot indirektno priznanje legitimnosti Habsburžanov ne le na Ogrskem, ampak tudi v Avstriji.

Po žalni maši za Karlom so dunajski monarhisti klicali: »Hoch Kaiser Otto!« Vodja mažarskih legitimistov grof Appony je izjavil, da zanj ni dvoma, da je edini pravni naslednik krone sv. Štefana Karlov najstarejši sin Oton. Takih glasov bomo slišali še mnogo in poslušati jih bomo morali še dolgo. Vztrajnost monarhistov in dinastičnih rodbin je velika. V Franciji še danes žive potomci Orléansov, Bourbonov in Bonapartejev, ki v okraju Faubourg St. Germain mirno čakajo na boljše čase in legitimnim pretendentom dajejo številčne označbe kot pravim vladarjem... Tudi Habsburžani ne bodo mirovali in s smrtjo Karla Habsburškega habsburško vprašanje ni še izginilo s sveta.

Po mednarodnem pravu o suvereniteti bi naša država morala pravzaprav mirno priznati današnji ogrski državi in ogrskemu narodu pravico, da si izbere za svojega vidnega reprezentanta, kogar si hoče. Ne smemo pa prezreti dejstva, da je z vzpostavo monarhije na Ogrskem — vsake monarhije, ne le habsburške — tesno spojena politika ogrskih legitimistov za obnovo starih ogrskih državnih mej. Ta politika pa ogroža ves sedanji srednjeevropski red, ki sloni na pravomočnih mirovnih pogodbah in ki jih brez novega krvoprelitja ne bo mogoče zrušiti. V tem tiči velika nevarnost novih zapletov tudi za našo državo in naša diplomacija ne sme habsburškega vprašanja pustiti iz vida.

Radikalci hočejo Žečevićevo afero potlačiti.

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) Danes dopoldne bi se imela vršiti seja narodne skupščine z dnevnim redom: Volitev parlamentarne enkete v zadevi afere generala Žečevića. Pred sejo so se sestali načelniki klubov na posvetovanje glede razdelitve števila članov v enketi med posamezne parlamentarne skupine. Od opozicije bi imeli priti v enketno komisijo z ozirom na njeno število trije člani, proti čemur pa so najostrejše nastopili radikalci, ki so ponujali opoziciji samo dva člana. Takoj v početku se je pokazalo, da streme radikalci za tem, da sploh onemogočijo volitev parlamentarne enkete. V imenu demokratov jim je Ljuba Davidović očital, da hočejo vso stvar potlačiti s tem, da stavijo opoziciji take nepomirljive predloge. Tako ni seja načelnikov klubov dovedla do nobenega uspeha. Po tej seji so vladne stranke odšle v dvorano parlamenta, nakar se je otvorila seja skupščine. Opozicijske stranke so se medtem zbrale k skupnemu posvetovanju, na katerem so sklenile, da ne sodelujejo pri volitvi enkete, dokler ne bodo sprejete zahteve opozicije v tej zadevi, in sicer predvsem radi tega, ker se je jasno opazilo, da streme radikalci za tem, da pride enkentna komisija popolnoma v vladne roke, da bi potem delala po njenih namenih. Z ozirom na to bi bilo sodelovanje opozicije v enketi popolnoma odveč, kakor tudi enketa sama. Vlada je zahtevala, da ne sme imeti enketa pravice voditi preiskavo proti generalu Žečeviću in da sme samo proučiti krivdo podrejenih organov. Opozicija se s tem predlogom nikakor ni mogla strinjati in je radi tega tudi zapustila dvorano parlamenta. Radikalcev je bilo na seji tako malo, da ni bilo niti kvoruma za sklepanje. Radi tega se je pri drugem čitanju pojavilo vprašanje, ali je kvorum ali ne, nakar se je opozicija vrnila v dvorano, vendar pa kljub temu ni bilo kvoruma. Predsednik je nato zaključil sejo ter napovedal prihodnjo za 24. t. m. ob štirih popoldne z istim dnevnim redom.

Genovska konferenca.

Predkonferenca zaveznikov.

Pariz, 7. aprila. (Izv.) Kakor poročajo listi, stoje na dnevnem redu predrazgovorov med zavezniki, ki se bodo vršili v nedeljo, nastopna vprašanja: 1. Katere države so se odzvale povabilu k mednarodni konferenci v Genovi, katero je izdal vrhovni zavezniški svet na svoji konferenci v Cannesu? 2. Kakšni odgovori so dospeli glede pogojev, katere je stavil vrhovni svet v svojem vabilu? 3. Katera sredstva so potrebna, da se bodo povabljene države teh pogojev pri genovski konferenci držale? — Države male antante pri predrazgovorih prejkone ne bodo zastopane, ker ne spadajo k skupini, katera je izdajala vabila za genovsko gospodarsko konferenco. Francija je bila mnenja, da mora v tej točki ustreči Angliji in Italiji.

Smernice italijanske politike na konferenci.

Rim, 7. aprila. (Izvirno) Kakor poročajo listi, je ministrski svet določil sledeče smernice za italijansko politiko na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi: 1. Proučavanje tehničnih, gospodarskih in finančnih sil posameznih držav v svrho njihove uspešne izrabe. 2. Ugotovitev premoženjskega stanja posameznih držav, da zamore vsaka dežela v odgovarjajoči meri prispevati k skupnemu delu, zlasti pri razdeljevanju sirovin. 3. Gospodarska in industrijska obnova osrednje Evrope in zlasti Rusije s pomočjo tujih držav po njihovi zmožnosti. 4. Italija naj se po lastni iniciativi ali pa na pobudo drugih udeleži skupnega dela, in sicer s tem, da odstopi strokovne delavce in tehnike, ozirajoč se pri tem posebno na delavske organizacije in delavska udruženja, in s tem duševno pomaga, da priskoči drugim deželam na pomoč z dobavo mehaničnih sredstev, kakor lokomotiv, industrijskih in poljedelskih strojev itd., in da organizira gospodarsko in finančno pomoč z ustanovitvijo italijanskega sindikata, ki naj da na razpolago potrebni denar. S pomočjo Amerike in Nemčije naj se Italija sporazume glede enake akcije. 5. Predpogoj za vsako pomoč so jamstva, ki naj jih da Rusija glede medsebojnega osebnega in denarnega prometa. 6. Italiji naj se prizna kot vplivna cona za njeno delovanje Južna Rusija, zlasti donska kotlina do Kubanske.

Italijanski delegat o konferenci.

Pariz, 7. aprila. (Izv.) Italijanski odposlanec na mednarodni konferenci v Genovi, Torre, je izjavil londonskemu poročevalcu lista »Matin«, Julesu Sauerweinu: Uspeh genovske gospodarske konference bo v glavnem odvisen od prvih posvetovanj. Ta bodo vsekakor imela političen značaj, ker je popolnoma nemogoče, odrekati sovjetski vladi civilno in juridično osebnost, ako zahtevamo od nje gotove obveznosti. Ako se že pri prvih sejah pokaže, da ni mogoče doseči sporazuma, potem pomenja to katastrofo. Premaganim državam in sovjetski Rusiji bi se s tem nudila možnost, da ustvarijo v Evropi položaj, ki bi bil Franciji in Italiji skrajno opasen. Odposlanec Torre je obžaloval, da je stavila Anglija svojo zahtevo po povračilu predvojnih dolgov neposredno pred genovsko konferenco. Dalje je izrazil svoje prepričanje, da Lloyd George ta korak na genovski gospodarski konferenci brez dvoma popravi.

Odhod avstrijske delegacije.

Dunaj, 7. aprila. (Izvirno) Nocoj sta zvezni kancelar dr. Schober in zvezni minister dr. Grünberger odpotovala na konferenco v Genovo.

Sestanek dr. Ninčića s Schanzerjem.

Belgrad, 7. aprila. (Izv.) Nocoj se sestaneta jugoslovanski in italijanski minister za zunanje stvari dr. M. Ninčić in Schanzer. Kakor poroča »Politika«, je naša vlada proti volji ministrskega predsednika Pašića pristala na to, da se tudi z naše strani poizkusi izvesti rapailsko pogodbo brez posredovanja zveze narodov. Včeraj je finančni minister dr. Kumanudi kategorično izjavil, da ni res, da bi naša delegacija na konferenci v Genovi pristala na revizijo rapallskega dogovora. Nasprotno, naša delegacija bo zahtevala, da se čimprej izprazni tretja cona, ki jo imajo še zasedeno Italijani. Ako direktna pogajanja z Italijo ne bodo dovedla do nobenega uspeha, bo naša delegacija skušala vso zadevo predložiti konferenci.

ZA NAŠE UJETNIKE V TRIPOLISU.

Belgrad, 7. aprila. (Izv.) Zemljoradniški poslanec Ante Franič je naslovil na ministrskega predsednika Pašića interpelacijo, v kateri navaja, da se v Tripolisu nahaja 2600 jugoslovanskih državljanov, ki so jih med vojno ujeli Italijani in ki so sedaj zaposleni v pustinjah, kjer kopljejo zlato. Italijanska vlada teh naših državljanov noče poslati domov. Poslanec vprašuje ministrskega predsednika, ali mu je to znano in zakaj niso bili storjeni koraki, da se ti nesrečneži povrnejo domov.

Uporaba državnega posojila.

(Iz govora poslanca dr. Hohnjeca v seji narodne skupščine dne 5. aprila t. l.)

Predlog zakona o izpremembi zakona o 7 odstotnem investicijskem posojilu je za nas nesprejemljiv, nesprejemljiv radi tega, ker izpreminja bistvene pogoje investicijskega posojila. Med bistvene pogoje investicijskega posojila spada tudi njegov namen. Namen, ki ga je imelo to posojilo, je bil, da se dobi od naroda potrebni denar za zgradbo novih železnic, cest, mostov, pristanišč itd. Imamo projektirane razne nove železniške proge. Naš narod — da se omejim na Slovenijo in sosednje pokrajine — zahteva železniško zvezo med Mursko Soboto in Ormožem. Ta železniška proga nam je obljubljena, je že projektirana in trasirana, a graditi se ne more, ker ni denarja.

Istotako zahtevamo, da se gradi železniška zveza med Rogatcem in Krapino, ki bi zvezala Štajersko in Hrvatsko. Ta proga bi bila čisto kratka — nekaj nad 10 kilometrov — a se vendar ne zgradi. Prejšnja monarhija tega ni hotela storiti iz državnopravnih razlogov, ker ni hotela, da bi bile naše slovenske in hrvatske zemlje direktno zvezane. Toda sedaj tudi naša država noče graditi te prepotrebne železniške zveze, ker ni denarja.

Mi zahtevamo dalje železnico ob Sotli. Ta železnica je krvavo potrebna za Slovenijo in za Hrvatsko. Bila nam je obljubljena že v bivši monarhiji, vsa proga je bila že preiskana in projekti so bili gotovi, a se niso izvršili, ker so se Nemci in Mažari protivili iz državnopravnih razlogov.

Potrebna je direktna zveza Kranjske z Jadranskim morjem, treba je tudi novih železnic v Liki, Dalmaciji, Srbiji itd. Treba je graditi nove ceste in mostove. Jaz sem v imenu svojih volivcev večkrat zahteval, naj se zgradi potrebni novi most preko Savinje pri Št. Petru v Savinjski dolini, ki se hoče zrušiti. Če Savinja naraste, je nevarnost, da se most podere. Toda reklo se je: ni materialnih sredstev, mi ne moremo postaviti v budget graditve novega mostu. Isto velja o mostu, ki bi se moral graditi preko Drave pri Sv. Martinu pri Vurbergu v okolici Maribora, ki je neobhodno potreben.

Gospodje! Mi nimamo pristanišč. Pristanišča, ki so nam na razpolago, so v takem stanju, da ne odgovarjajo svoji nalogi.

Za take in slične stvari bi se moral porabiti denar, ki ga je dal narod državi v obliki investicijskega posojila. To se je narodu obljubilo in v ta namen je dal narod svoj denar. Sedaj se pa ta stvar, ki je bila določena kot bistven namen, spremeni. Sedaj se hoče kar naenkrat porabiti ta denar za popravo vagonov, za popravo lokomotiv, za nakup novih pragov, za zgradbo novih poslopij za osobje itd. To so stvari, ki so potrebne, kakor rad priznavam, in jaz nimam ničesar proti temu, da se porabi kredit iz prinosa investicijskega posojila za popravo starih stvari.

Kako stojimo mi pred narodom? Država je, ko je razpisala investicijsko posojilo, napravila nekak dogovor med seboj in med narodom: ti mi daš denar, jaz pa hočem denar porabiti za investicije; ne za popravo vagonov in lokomotiv, ne za nabavo novih pragov, ampak za grajenje železnic, poti, mostov, pristanišč itd. Država in njeni zastopniki so prevzeli moralno obvezo proti narodu, da bodo njegov denar porabili za to, za kar je bilo posojilo razpisano.

Gospodje! Kako bodete ta denar, ki ga hočete vzeti iz prinosa investicijskega posojila, zopet vrnili prvotnemu namenu? To ni mogoče. To bi bilo mogoče samo potom novega posojila. Kakšno zaupanje more imeti narod do vas pri novem posojilu, da bodete vi posojilo v resnici tako porabili, kakor bodete obljubljali? To je tista velika in važna moralna stran tega vprašanja, katero je treba posebej naglašati in katero moramo zlasti vpoštevati.

Kako je dobil general Zečević tajni akt?

Belgrad, 7. aprila. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je vojni minister general Vasić odgovarjal na vprašanje republikanca Gjonovića, kako je bivši vojni minister general Zečević prišel v posest tajnega akta vojnega ministrstva, ki ga je uporabljal v svoji obrambi na obtožnico, ki so jo predložile v parlamentu opozicionalne skupine. Minister pravi, da je že odredil preiskavo v tej stvari, da se mu pa doslej še ni posrečilo zadevo pojasniti. Preiskava se nadaljuje. Posl. Gjonović izjavlja, da se z odgovorom ministra zadovoljava, vendar pripomni, da bi se moral zaradi tega general Zečević staviti pred sodišče.

PAŠIĆ ŠTRAJKA.

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) Vaš dopisnik doznava, da noče ministrski predsednik Nikola Pašić podpisati zakona o zaščiti delavcev, zakona o stanovanjih in zakona o zavarovanju delavcev. ker je radikalni klub povodom razprave o teh zakonih vodil v zakonodajnem odboru obstrukcijo ter se ni udeleževal sej. Min. predsednik Pašić hoče pri prihodnji vladni krizi napraviti iz te zadeve vprašanje in dobiti novih koncesij za sebe.

RAZDOR V MUSLIMANSKEM KLUBU.

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) Razdor v muslimanskem klubu tolmačijo v radikalnem in demokratskem klubu kot dogovorjen. Skupina dr. Karamehmedovića skuša dobiti od vlade novih koncesij, da bi s temi koncesijami mogla priti v Sarajevo pred osrednji odbor stranke in tako čimbolj vplivati v smislu sporazuma. Radikalci upajo, da bo dr. Karamehmedoviću uspelo izigrati nezadovoljneže iz dr. Spahove skupine ter pridobiti ostale člane kluba za sebe.

NOVO DRŽAVNO POSOJILO.

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) V finančnem ministrstvu je že izdelan načrt, po katerem bi se vstavilo v proračunske dvanajstine za maj in junij pooblastilo finančnemu ministru, da sme najeti notranje drž. posojilo 1 milijarde dinarjev.

PREOSNOVA TISKOVNEGA ODDELKA ZUNANJEGA MINISTRSTVA.

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) V zunanjem ministrstvu se bo preuredil tiskovni oddelek in bo ministrstvo predlagalo, naj se v novih proračunskih dvanajstinah poveča vsota za ta resort v iznosu 235.000 dinarjev. Tisk v inozemstvu velja državo 112.000 dinarjev.

ANGLIJA BO ZAHTEVALA OBRESTI?

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) Tukajšnje politične kroge vznemirja vest, ki je došla preko Reuterjevega urada v Belgrad, da je angleška vlada poslala Franciji, Italiji, Grški, Romuniji in naši državi noto, v kateri pravi, da si hoče pridržati pravice glede obrestovanja dolgov. Kakor znano, dolguje naša država Angliji 22 milijonov funtov šterlingov.

BRZOJAVNA ZVEZA GENOVA—BELGRAD.

Belgrad, 7. aprila. (Izv.) V sporazumu med jugoslovansko in italijansko vlado se je vzpostavila direktna brzojavna zveza med Genovo in Belgradom čez Trst, Ljubljano in Zagreb.

KONGRES ZELENE INTERNACIONALE.

Belgrad, 6. aprila. (Izv.) Bolgarski min. predsednik Stambolijski sklicuje na 28. junij kongres takozvane zelene internacionale.

PROTESTNI SHOD TRGOVCEV V ZAGREBU.

Zagreb, 7. aprila. (Izv.) Danes dopoldne je bil tukaj protestni shod trgovcev in industrijcev zoper vojni dobiček za leto 1920., zoper davek na poslovni promet in zoper šikane, ki jih povzroča vlada s svojim postopanjem proti gospodarskim krogom. V tem smislu je bila tudi sprejeta resolucija. Med shodom so bile vse trgovine zaprte.

ZOBČASTA ŽELEZNICA V BAKRU.

Belgrad, 7. aprila. (Izv. Ministrstvo za javne zgradbe objavlja, da se v sporazumu s tehničnim oddelkom ministrstva za promet začno v kratkem dela za zgradbo zobčaste železnice v Bakru, ki naj veže pristanišče z železniško progo Karlovac—Reka.

ZGRADBA POSLOPJA ZA MINISTRSKO PREDSEDSTVO.

Belgrad, 7. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik je dobil v sporazumu z ministrom za javna dela pooblastilo, da sme najeti posojilo 15 milijonov dinarjev, ki naj se porabi za zgradbo poslopja za ministrsko predsedništvo.

NEMIRI NA KOSOVSKEM POLJU.

Belgrad, 7. aprila. (Izv.) V kosovskem okrožju je prišlo med prebivalstvom do nemirov zaradi izvedbe agrarne reforme. Agrarne komisije so razdelile že vsa občinska in državna posestva med koloniste in so sedaj začele razdeljevati tudi gotova zemljišča, ki so last Srbov in Arnavtov. Tamošnje prebivalstvo je s tem razdeljevanjem zelo nezadovoljno. Ta zemljišča so namreč ti Srbi in Arnavti obdelovali že več sto let in so na podlagi tega pridobili lastninsko pravico.

ZMEDE NA REKI.

Reka, 7. aprila. (Izv.) Dvanajst poslancev reške konstituante, ki so ostali na Reki, nadaljuje svoje seje. Kakor se doznava, pa med seboj niso edini. Nekateri bi se radi sporazumeli z vlado dr. Zanelle, drugi pa zastopajo stališče, da je treba razpisati nove volitve. Stranka dr. Zanelle bi pristala na nove volitve, ako bi se ji pri tem zagotovila popolna svoboda. Stranka je uverjena, da je Italija zaradi zadnjih dogodkov izgubila polovico svojih pristašev.

FRANCOSKO POSOJILO AVSTRIJI.

Pariz, 7. aprila. (Izv.) Poslanska zbornica je sprejela zakonski načrt glede predujma v znesku 55 milijonov frankov, ki naj se da Avstriji.

SOŽALJE ŠPANSKEGA KRALJA MAŽARSKI VLADI.

Budimpešta, 7. aprila. (Izv.) Španski kralj Alfonz je poslal sožalno brzojavko državnemu upravniku Horthyju povodom smrti Karla Habsburškega.

ZITA SME ZAPUSTITI MADEIRO.

Pariz, 7. aprila. (Izv.) Kakor poroča »Echo de Paris«, se je veleposlaniška konferenca v Parizu včeraj bavila s položajem, ki je nastal v Evropi radi smrti bivšega cesarja Karla Habsburškega. Sklenila je, da si bo prizadevala urediti vprašanje apanaže. Člani veleposlaniške konference so opozarjali na to, da imajo Habsburžani na Mažarskem velika posestva, ki jih cenijo na približno 30 milijonov zlatih kron. Veleposlaniška konferenca je nadalje sklenila, da se bivši cesarici Ziti in njenim otrokom dovoli zapustiti Madeiro. Odkazalo se jim bo zavetišče v Evropi, a ne na Mažarskem. Baje se naseli bivša cesarica s svojo družino na otoku Wight.

KRVAVI SPOPADI NA IRSKEM.

London, 7. aprila. (Izv.) Na meji med Ulstrom in Južno Irsko je zopet došlo do spopadov. Kakor poročajo, je bilo včeraj ubitih 25 oseb.

BOLJŠEVIŠKA ZAROTA V AMERIKI.

Pariz, 7. aprila. (Izv.) »Newyork Herald« javlja iz Washingtona: Kakor poročajo, je policija odkrila zaroto, ki so jo osnovali inozemci in ki ima namen zanesti boljševištvo v ameriško mornarico. Minister za mornarico je izjavil, da ne bo dopustil nikake boljševiške propagande.

Sramota slovenskih samostojnežev.

Našim čitateljem gotovo ni neznano, kaj so morali trpeti zadnjo zimo v najhujšem mrazu na vojaško službo vpoklicani rekruti, katerih je zaradi slabe in nezadostne hrane in pomanjkljive obleke na stotine pomrlo in na tisoče nevarno obolelo. V parlamentu je združena opozicija pod vodstvom Jugoslovanskega kluba nastopila složno proti tedanjemu vojnemu ministru generalu Zečeviću in zahtevala njegovo izročitev sodišču. Tej popolnoma opravičeni zahtevi pa so se uprli slovenski samostojneži, čeprav je tudi na stotine slovenskih fantov postalo žrtev neznosnih razmer zanikrne vojaške uprave.

O držanju slovenskih samostojnežev ob priliki parlamentarne debate zaradi te afere poroča ljubljanska »Jugoslavija«, ki gotovo ni »klerikalni organ«, sledeče:

»Radikalci, ki so v najožji zvezi s famozno »belo roko«, o taki obtožbi seveda niso hoteli ničesar slišati. Tudi »demokratje« Pribičevićeve sorte so se obsodbi uprli, le nekateri srbijanski demokratje z Lj. Davidovićem na čelu so zahtevali vsaj parlamentarno komisijo, ki naj preišče to strašno afero. No, niso uspeli, ampak v parlamentu krepko glasovali za »prost prelaz na dnevni red«, kar je tudi umevno, kajti kdo bo zapuščal zaradi smrti ali obolenja par sto »zarukanih kmetavzarskih butic« tečne vladne jasli, zlasti še, ker to niso demokratski volilci.

V vsej nagoti so se pa pokazali naši »samostojneži«. Glede njih smo bili na jasnem že prej, namreč, da je ni v naši politični zgodovini stranke, ki bi s takim cinizmom prevarila volilce, kot so to storili samostojneži. Nastopili so volilno borbo z avtonomističnim in protijedeesarskim programom, a kakor hitro so prišli v Belgrad, so na ljubo političnima pustolovcima Puclju, ki je postal minister, in dr. Vošnjaku, ki se je preril do poslaniškega mesta, zapustili svoj program, prevarili svoje volilce ter se z dušo in telesom prodali dr. Žerjavu, temu zlemu duhu našega naroda. Zagovarjali so vse korake sedanje vlade, podpirali vse, za naš narod še tako katastrofalne ukrepe, a človek bi mislil, da se bodo uprli vsaj sedaj, ko je direktno prizadeto zdravje in življenje njihovih lastnih volilcev. Ne, v svojem cinizmu se ta »samostojna« družba ni sramovala izmed prvih skleniti, da bo v Zečevićevi aferi glasovala za »prost prelaz na dnevni red«, torej za to, da se niti parlamentarna komisija ne osnuje, ki bi preiskala, kdo je kriv, da je zbolelo na tisoče naših zdravih in krepkih fantov ter jih na stotine pomrlo. Seveda, če bi glasovali za Zečevićevo obtožbo, bi moral g. Pucelj zapustiti ministrski fotelj, in to je za naše »samosfojneže« važnejše, kot pa življenje tisočerih naših kmetskih fantov.

Postopanje SKS je tukajšnje politične kroge naravnost osupnilo, še krepkejši odmev bo pa brez dvoma našlo med njihovimi prevaranimi volilci. Saj je pa tudi čas, da se pri nas pomede z ljudmi, kojih edini cilj je — osebna korist.«

Glasovati za »prost prelaz na dnevni red« se pravi glasovati za zaupnico vladi in v tem slučaju je pomenilo to toliko, kot glasovati za zaupnico onemu ministru, ki je zakrivil težke bolezni stotin slovenskih fantov. Ali bodo volilci glasovali tudi še pri prihodnjih volitvah za zaupnico takim ljudem, ki so se izkazali v parlamentu kot tako zvesti branitelji ljudskega zdravja?

Pismo iz Gorice.

VELIKANSKI VTIS GORIŠKEGA SHODA — VSE LJUDSTVO ZA AVTONOMIJO.

Vtis, ki ga je napravil zadnji veličastni shod vojnih oškodovancev v Gorici, je velikanski. Vladni listi so se omejili le na kratka, mrzla poročila. Stvar jim pač ni po godu. Zanimivo je, da so se pod pritiskom razmer pridružili manifestaciji tudi fašisti, katerih govornik pa je previdno krepko povdaril samo po sebi umevno stališče, da akcija ni naperjena proti državi, ampak proti vladi. Sklep, da se razpuste občinski sveti in da ljudstvo ne bo plačalo državnih davkov, če vlada v teku aprila ne ukrene vse potrebno, so podpisale vse stranke in korporacije, tudi fašisti. Na tem shodu je ljudstvo izvedelo, kako grdo se norčuje iz njegove bede. Na primer: Izplačevanje vojnih odškodnin vlada ni poverila kakemu domačemu zavodu, ampak kreditnemu zavodu v Benetkah. Ta zavod pa zadržuje izplačevanja samo zato, da ta ljudski denar rabi za razne trgovske špekulacije in si polni žepe na račun podrtih hiš na Primorskem. Dalje se sklepajo pogodbe z vojnimi oškodovanci dostikrat na nasilen način in trgajo ljudem ogromne vsote, pogosto proti volji ljudstva, ki nima moči, da bi se uprlo. Res je, da so sredstva, ki jih je sklenilo v svojem boju ljudstvo, skrajna, ker gre za biti ali ne biti naših ljudi, Slovencev in Furlanov.

Glede avtonomije: Pri posvetovalni komisiji v Trstu so dolgo razpravljali in študirali vprašanje avtonomije. Na zadnji seji je bil rezultat škandalozen. 22 glasov je bilo oddanih proti avtonomiji, a 12 za avtonomijo. Predsednik istrskega deželnega odbora je glasoval za avtonomijo. Proti je glasoval med drugimi tržiški (Monfalcone) župan Bonavia, ki je bil v goriškem deželnem zboru edini proti avtonomiji in je v lastnem mestnem svetu pogorel pri glasovanju. Pri tej posvetovalni komisiji so večinoma Tržačani odločali in del Istranov; Tržačani pa so samo po sebi umevno proti avtonomiji. Seveda stvar tudi še zdaj niti v posvetovalni komisiji ni odločena. Danes — v četrtek — je nova seja in se bo zopet razpravljalo o tem. Toda: goriško ljudstvo, ki je po ogromni večini za avtonomijo, še ni govorilo. Vlada bo doživela velikanske manifestacije za avtonomijo, ljudstvo bo samo zahtevalo, da odloča samo o tem, kako si uredi svojo hišo. Boj za avtonomijo Goriške bo šel do skrajnosti, ker je slovensko in furlansko ljudstvo razen nekaterih iz starega kraljestva brez izjeme vneto za to misel in prepričano o nujnosti njene izvedbe. — Še bomo zanimive čase doživeli.

Iz slovstva afrikanskih črncev.

(Iz franc. preložil A. Debeljak.)

IZVOR SMRTI.

Hotentotska povest.

Mesec umira in se vrača v življenje. Pa reče zajcu: »Pojdi k ljudem in reci jim: »Kakor jaz umiram in se vračam v življenje, ravno tako morate vi umreti in se vnovič obuditi«.«

Zajec odide k ljudem in jim pravi: »Kakor jaz umrjem in se ne vrnem v življenje, ravno tako morate vi umreti in se ne več obuditi. Ko je nazaj, ga vpraša mesec: »Kako si sporočil ljudem?« »Dejal sem jim: »Kakor jaz umrjem in se ne vrnem v življenje, ravno tako morate vi umreti in se ne več obuditi«.«

»Kaj!« vzklikne mesec, »to si jim povedal?« Vzame batino in da udari po gobcu, ki se razkolje.

Zajec odbeži in teče.

PALMOVO VINO.

Čvijska pravljica.

Ko so se Fanti napotili iz notranjščine proti morski obali, so jih hostniki skušali ustaviti in Fanti so si morali krčiti pot. Poizvednike, ki so korakali na čelu, je vodil slaven lovec imenovan Ansah. Ta mož je imel s seboj psa, kateri ga je vedno spremljal. Ko je bil nekoč na preži, ga je kužek peljal proti palmi, katero je bil slon podrl in zvrtal v nji luknjo s svojimi okli, da bi pil sok. Ansah je opazil, da curlja sok iz skožnje; ker pa se je bal pokusiti sam, kajti morda je bil to strup, ga je dal nekoliko svojemu psu. Drugi dan je videl, da ni živali nič hudega, in je pil še sam nekoliko. Ta pijača se mu je zdela tako prijetna, da jo je srkal, dokler se ni pijan onesvestil. Ves dan je ležal brez zavesti na veliko grozo Fantijev in njihovega kralja, ki so ga smatrali za izgubljenega. Čim je prišel spet k sebi, je napolnil lonec s to tekočino in jo ponudil kralju: popisal mu je, kako jo je dobil in kakšne učinke ima. Okusivši palmovo vino, ga je kralj tolikanj vzljubil, da se ga je nalokal do nesvesti. Misleč, da je otrovan, se je ljudstvo pri tej priči vrglo na nesrečnega lovca in ga pobilo, ne da bi mu bilo dalo priliko obrazložiti. Ko se je kralj zbudil in zvedel, kaj se je zgodilo, je bil jako žalosten in je dal nemudoma usmrtiti Ansahove morivce. V spomin nanj je velel, naj se posebdob palmovo vino naziva a n s a h.

ZAKAJ NOSOROG RAZBRSKA SVOJE OTREBKE.

Vahehejska povest.

Huda vojska je bila baje blizu Tanganjike na lipajskih brdih med nosorogi in sloni. Prvi so bili poraženi, sloni pa so jim podarili življenje s pogojem, da ne bodo več onečejali njihovih stezâ in da bodo vselej razkropili svoje odpadke.

ZAKAJ JE ŽENA PODLOŽNA MOŽU.

Tavetajska pravljica.

V početku je Bog hotel preizkusiti moževo in ženino srce. Odvedel je torej moža na stran, mu izročil nož in mu rekel: Čuj, ko bo nocoj tvoja žena spala, ji prereži vrat.

Tudi ženo je odvedel na sámo, ji izročil nož in ji dejal: Čuj, ko bo nocoj tvoj mož spal, mu prereži vrat.

Dobro je.

Tedaj odide mož otožen, misleč: Da bi odrezal vrat svoji ženi! svoji sestri! To je nemogoče: Nikoli ne storim tega. In vrže nož v potok, hoteč se potem izgovoriti, da ga je izgubil.

Žena pa tudi odide. Jedva se je znočilo, vzame nož in gre, da bi umorila moža, ki je spal. Kar se zopet pokaže Bog in klikne: Nesrečnica! Ker si tako zlobna, se ne boš celo življenje več doteknila železa! Tvoje mesto je na polju in pri ognjišču. Ti pa, se je obrnil k možu, ker si dober, si vreden biti gospodar in sukati orožje.

NEKAJ PREGOVOROV.

Samo svojci te izdajo. — Laž cveti, a ne rodi. — V molku je rešitev. — Modrost ne stanuje v eni sami hiši. — Kdor hoče natepsti psa, vselej najde palico. — Smrt je v gubah našega plašča. — Tat je, kogar zasačijo. — Vojna je krava, ki jo molzejo v trnju. — Star samec si sam kuha. — Moč, ki nima smotra, je lenobi botra. — Kdor vzame krasotico, vzame bridkosti. — Bolje eno popoldne sreče kot eno leto nesreče. — Verjeli ste v sušo, Bog pa je poslal dež; kdor hoče lagati, naj govori kar o vremenu.

HIJENA IN MESEC.

Zulukafrska pravljica.

Naneslo je, da je nekoč hijena našla kost; pobere jo ter odnese v gobcu. Ker je takrat sijala lepa mesečina, je bila voda mirna. Hijena vrže od sebe kost, ko zagleda luno v vodi in jo hoče zgrabiti, meneč, da je prav mastno meso. Glavo vtakne prek ušes v vodo, pa ne najde ničesar. Voda se je skalila. Hijena se vrne na breg in miruje. Voda postane zopet bistra. Hijena plane in poskusi krepko zagrabiti, misleč prijeti mesec, ki ga smatra za meso, ker ga vidi blesteti v vodi. Popade pa samo vodo, ki se ji cedi iz žrela in postane vnovič blatna. Hijena se umakne na suho.

Pride druga hijena, vzame kost in pusti tovarišico mirno zadaj. Končno se zdani in mesec oslabi pred dnevnim svitom. Hijena ostane na cedilu.

Vrne se drugič, dokler ni mesto, kjer ne more ničesar najti, popolnoma poteptano.

Tedaj se jamejo silno rogati hijeni, ko jo vidijo neprestano skakati v vodo, gristi vodo in vodo teči iz njenega žrela, dočim se ona venomer vrača, ne da bi kaj ujela.

Kadar se smejemo človeku, pravimo: »Vi ste kakor hijena, ki je zavrgla svojo kost in ničesar dobila, ker je videla mesec v vodi.«

Politične novice.

+ **Hud boj za avtonomijo** se je vnel v Italiji. Za Goriško, kjer so se Slovenci skupaj s Furlani odločno zavzeli za samoupravo dežele, je prišel zdaj Trentino, kjer popolari zahtevajo popolno avtonomijo. Laški liberalni »demokratski« listi se seveda proti temu bore z enakimi argumenti, s katerimi se branijo avtonomije naši jugoslovanski demokratski centralisti.

+ **Še bomo vozili!** Glavni demokratski, torej tudi glavni izvozniški organ »Demokratija« javlja, da niso resnične vesti o prepovedi izvoza živil, ki se z gotove strani širijo v javnost. Izvoz živil (pšenice, koruze itd.) ni prepovedan in tudi ne bo.

+ **Znižanje števila uradnikov.** »Službene Novine« objavljajo ukaz ministra za agrarno reformo, s katerim se sprejema v službo večje število uradnikov, ki so bili odpuščeni iz upravne stroke drž. službe.

+ **Verouk v šolah na Češkem.** Skoraj istočasno, ko se je zvedelo za kulturnobojni šolski načrt Pribičevića, je češka vlada predložila parlamentu zakonski načrt o reformi šolstva. Glavne določbe tega zakona so: Uvedba domoznanstva, laične moralke, obvezno poučevanje ročnih del za dečke in telovadbe za deklice; prvenstvo češkega jezika; v razredu sme biti največ 60 učencev; enakopravnost učiteljic in učiteljev. Glede verouka govori § 3., ki se glasi: Poučevanje verouka in nadzorovanje tega pouka izvršujejo cerkvene oblasti, vendar ima država pravico vrhovnega nadzorstva. Pouk verouka in pouk v morali se predava dve uri tedensko v vsehrazredih. Starši učencev so dolžni, da javijo šolskim oblastem, ali naj se njihovi otroci poučujejo v veronauku ali v laični morali.

+ **D'Annunzio** se pogaja z italijansko strokovno zvezo pomorščakov, ki ga namerava imenovati za predsednika svoje organizacije. S tem preobratom D'Annunzijevih nazorov so seveda socialisti zelo zadovoljni.

+ **Na daljnjem vzhodu** so narodne prostvoljne čete, ki se bojujejo proti ostankom caristične armade, začele prodirati proti Nikolsk Usurijsku. General Makulov je iz Vladivostoka pobegnil in se je tam postavila začasna vlada »demokratskega bloka« pod generalom Boldirevom. Japonci se drže nevtralno. Najbrž prodro komunistične čete do Vladivostoka in ga zavzamejo v imenu daljnjevzhodne čitske republike. Vprašanje je le, kako se ogniti konfliktu z Japonsko, ki ima ta pas s svojimi četami zaseden. Ni pa izključeno, da se Japonci na podlagi pogajanj za vselej iz vzhodne Sibirije umaknejo.

+ **Konferenca treh internacional v Berlinu** utegne vendarle privesti vsaj do nekega edinstva. Bauer, Serrati in Macdonald so se postavili na stališče, da se ne smejo nobeni skupini diktirati nobeni pogoji, da sme stopiti v skupno internacionalo. Vandervalde je bil torej desavuiran. Sklenil se je skupni svetovni proletarski protest proti genovski konferenci, ki da pomeni le poizkus zapadne buržuazije, da se eksploatira Rusija. Kaj se je sklenilo glede na eventualno združitev treh internacional, še ni znano.

+ **Rusija in Nemčija.** Koncem marca t. l. je zboroval v Moskvi kongres »Ruskonemške delovne zveze« (Russisch- deutsche Arbeitsgemeinschaft), ki se ga je udeležilo 400 zastopnikov znanosti, tehnike, poljedelstva in industrije. Jedro vseh referatov je bilo, da morata kmetska Rusija in industrijska Nemčija složno sodelovati, da vzpostavita svoje gospodarstvo.

+ **Končni rezultat občinskih volitev v Bolgariji.** Po vesteh sofijskih listov je končni rezultat volitev sledeč: Izvoljenih je bilo 13.182 vladnih kandidatov, 3309 komunistov in 9630 kandidatov drugih političnih strank. Agrarna stranka ima torej še vedno večino v Bolgariji.

+ **Sovjetska Rusija in Češkoslovaška.** Sovjetska delegacija se je na svojem potovanju v Genovo ustavila v Berlinu. Češkoslovaški poslanik v Berlinu Tusar je imel ob tej priliki daljši razgovor z ruskim zunanjim ministrom Čičerinom. Nekateri listi poročajo, da se je govorilo tudi o vojni odškodnini Češkoslovaške Rusiji. Kakor namreč znano, so se češki legionarji borili proti boljševikom in pri svoji vrnitvi v domovino odnesli mnogo dragocenosti iz Rusije.

+ **Češki kmetje za polno izplačilo vojnih posojil.** Kakor poročajo listi, so se češke kmetske organizacije izjavile za popolno izplačilo vojnih posojil.

Da ne bo krivične sodbe...

Pokrajinska uprava za Slovenijo, odd. za prosveto in vere, je razposlala ravnateljstvom vseh javnih in zasebnih srednjih šol in učiteljišč ter vsem okrajnim šolskim svetom (za podrejene šole) dopis, ki opozarja na prepoved raznih nabirk za darila učiteljstvu o priliki sv. Nikolaja, o Božiču, Novem letu in v druge namene.

Prepoved je socialno upravičena in je prav, če se strogo izvaja. Hkrati se priporoča, naj višji šolski svet ne bo preveč darežljiv z nasveti za zbirke po šolah, četudi gre za stradajoče ptičke, za Jugosl. Matico, za srečke, za nabirke pod geslom »Deca deci«

V dopisu se pa pripominja tudi, »da se zbira med učenci tudi o priliki prvega sv. obhajila, da se prvoobhajanci pogoste.« Nato pa sledi indiskretna opazka: »V pogledu na ta zadnji namen moram izraziti svoje začudenje, da cerkvena oblast odobruje to postopanje katehetov, s katerim se omalovažuje visoki vzgojni pomen in svetost prejemanja sv. zakramentov pokore (!), kajti jasno je, da otroci, ki pristopijo k I. sv. obhajilu, mnogo bolj mislijo na obljubljeno pogostitev in gledal. predstavo, nego na velepomembnost tega dne za njihovo življenje.«

*

Ker se v dopisu neupravičeno apostrofira cerkvena oblast, ker sloni tozadevno poučevanje, ki ni brez zdravega jedra, na netočnih informacijah, se je čutilo Katehetsko društvo primorano, dati sledeče javno pojasnilo:

Slovesnost prvega sv. obhajila je po sinodalnih določilih kakor praznik prvega reda. To velja za cerkveno svečanost. Od nekdaj je pa bila navada, da je katehet preskrbel prvoobhajancem tudi skromen prigrizek: pecivo ali celo gorak predjužnik. Stroški za to in za obhajilne spominke so katehete pač včasih precej občutno zadeli. Med vojno, ko je vsega primanjkovalo, so se par let morali prvoobhajanci zadovoljiti s samimi spominki, kar je povzročilo, da so se za skromno pogostitev (tudi revnih) otrok jele zavzemati dobre matere in gospe, ki so prostovoljno prispevale nekoliko kave ali sladkorja ali peciva i. dr. Za revne otroke se je kaj malega dobilo tudi pri skrbstvu za varstvo otrok. Pri prvoobhajilni svečanosti, ki je nekak družinski in obenem šolski praznik, rado sodeluje, pomaga in prispeva tudi učiteljstvo brez razlike strank. Ni izključeno, da se morda tuintam v prid revnim slavljenčkom izgovori tudi kaka bodrilna beseda do otrok premožnejših staršev, toda brez pritiska in sile.

V slučaju, ki je dal povod gori označenemu dopisu, kateheta ne zadeva niti najmanjša odgovornost. Vso zunanjo slavnost je bil namreč osnoval neki damski odsek izven šole, ki je za pogostitev materam udeleženih otrok sam določil višino prispevka.

Kar se tiče skromne pogostitve prvoobhajancev so katehetje ne le trdnega prepričanja, da se s tem nikakor ne »omalovažuje visoki vzgojni pomen in svetost prejema sv. zakramentov,« marveč se dobro zavedajo, da se na ta način napravi, kolikor toliko primeren poudarek srečnemu trenutku, ki naj bi ostal vsem v trajno-veselem spominu.

Modra taktika in vzgojna previdnost pa narekujeta katehetu, da o taki pritiklini, ki sledi sijajni cerkveni svečanosti I. sv. obhajila, otrokom sploh ne govori, marveč da osredotočuje misli samo na cerkev in na božjega Prijatelja otrôk, ki ga prejmejo v sv. obhajilu. Vse drugo naj pride kot veselo presenečenje, ki napravi potem toliko globlji vtis.

Ako se nudi prvoobhajancem to razvedrilo in okrepilo, je v veliki meri ustreženo tudi staršem. To izpričuje vsakoletna izkušnja katehetov, katerim se roditelji ljubljenih malih iskreno zahvaljujejo za obilo delo in trud, kakor tudi za prigrizek, ki so ga preskrbeli otrokom.

Z ozirom na vse to in na dejstvo, da se slavnost tako pomenljivega dne drugod (n. pr. na Francoskem) še sijajneje prireja, sodi »Društvo slov. katehetov«, naj se le brez razburjenja i vbodoče prepusti ta zadeva prosti volji in darežljivosti premožnejših staršev, če hočejo napraviti prvoobhajancem (tudi revnim) nekoliko sreče in veselja. — Katehetom itak preostane še vedno več ali manj stroškov.

Po teh pojasnilih prijazno odklanjamo neupravičeno insinuacijo, s katero se je cerkveni oblasti »z začudenjem« naprtilo nekako tiho sodelovanje pri podiranju vzgojnega pomena I. sv. obhajila, zlasti ko se v dopisu samem nedosledno dovoljuje to omalovaževanje vzgojnega momenta, ako Cerkev sama nosi stroške v ta namen iz lastnega premoženja.

Gospodom pri »Učiteljskem Tovarišu«.

K notici »Kaj je krivo, da so uspehi v srednji šoli slabi« v »Učit. Tovarišu« z dne 30 marca 1922, št. 13, pripominjamo to-le: Konstatacija viš. šolskega nadzornika Westra na zadnji seji Viš. šolskega sveta, da ljudska šola slabo pripravlja učence za srednjo šolo, je povsem pravilna in točna. Zato je vsako ogorčenje učiteljstva neopravičeno, ker se tistemu — vsaj v splošnem ne — ni zgodila nikaka krivica. Vsak izmed nas, kdor je imel zadnja leta posle pri sprejemnih izpitih ve, da smo dobivali nad vse slab materijal. Bilo jih je, ki niso znali čitati, bilo pa jih je še več, ki niso imeli in nimajo nikakega pojma o stavkovi analizi. Imel: smo učence pri izpitu, ki so prinesli iz slov. slovnice v spričevalu red »prav dobro«, pa niso znali razločevati samostalnika od pridevnika, o analizi niti govora. Samo naj se gg. potrudijo, če hočejo videti izdelke teh učencev. Pri vsaki konferenci se jadikuje, da prvošolci niso prinesli niti najprimitivnejših pojmov iz slovnice, šele pri latinščini začno spoznavati sklone in posamezne stavkove člene. — Res je, da je šele sekundarna naloga ljudske šole pripravljati mladino za srednje šole, toda, ako učenec doseže cilj ljudske šole, je eo ipso dovolj pripravljen za srednjo šolo. V pripombi ad 2. gornjega članka pripominjamo, da je srednja šola stopnja med ljudsko in visoko šolo, stopnja med metodičnim šolskim in samostojnim delom. Zato naj po besedah slovečega dunajskega pedagoga Wilh. Jerusalem-a dijak srednje šole dela deloma v šoli, deloma doma. Zlasti v nižjih razredih se vrši glavni in teoretični pouk v šoli, delo in naloge, ki preostanejo za dom, lahko izdeluje, če je v šoli pazljiv in vsaj srednje nadarjen. Sicer pa je namen pouka znanje, ne pa metoda. Ad 3. Profesorji goje premalo stika z ljudskošolskim učiteljstvom!? Nekje v Sloveniji se je zgodilo, da so profesorji posetili učiteljsko zborovanje, pa se je čula pritožba, čemu vlači ravnatelj te »suplente« s seboj! — Gorostasno pa je, če gg. ne vedo, kaj se zahteva za sprejem v srednjo šolo. Li nič ne čitajo »Popotnika«, kjer jim je dr. Tominšek tozadevno snov na dlani podal? Vsak učitelj ve, da se že 50 let zahteva, da mora učenec poleg čitanja in pisanja znati analizo prosto-razširjenega stavka in štiri temeljne računske operacije s celimi števili. Še gorostasneje je, če kaj takega pišejo gg. učitelji, ki so izglasovali naš srednješolski načrt in morajo potemtakem poznati tudi starega. Mimogrede omenim, da so se gg. sveto zavarovali, da bi se kak srednješolski profesor vtikal v ljudsko šolstvo, Bog nas varuj zlasti profesorjev-nadzornikov, mi se žalibog nismo mogli zavarovati, da ne bi bili odločevali gg. učitelji o naših gimnazijah in realkah, ko se je pretresaval srednješolski načrt. Sicer smo se tem razmeram že malo privadili, saj nam baš ti gospodje predpisujejo in na vatle merijo patrijotizem, ki so svojčas v lepih sestavkih peli slavo Habsburgovcem. Je pač tako, eni so bili dosledni in so šli v pregnanstvo ali pa se umaknili s političnega polja, drugi pa brez ozira, kar je bilo, zasedli višja mesta.

Vse ostale trditve ad 4., 5. ,6. kažejo, da je člankar nepoučen. V nižjih razredih, osobito v prvem, se obravnava pri različnih jezikih istočasno ista tvarina in se koncentrira učenčevo mišljenje na isto snov. Tudi poučuje, če je le mogoče, isti profesor jezikovne predmete. Povsod so govorilne ure, da lahko stopijo starši v stik s profesorji.

Zato je pri tem vprašanju kaka afera nemogoča. Konstatacija nadzornika Westra ni le njegovo privatno mnenje, ampak mnenje večine profesorjev, saj je g. nadz. Wester to točko gotovo povzel iz poročil posameznih profesorskih zborov. — Ko je pa lansko leto g. poverjenik za uk in bogočastje pri raznih učiteljskih zborovanjih precej ostro krcal na desno in levo, pa tudi ni bilo nobene — afere.

Iz srednješolskih krogov.

Izjava »Društva jugosl. medicincev v Ljubljani«.

Na sumničenje v nekem časopisu izjavlja odbor v imenu vseh medicincev brez razlike strank, da nismo nikaka »avantgarda« naših gg. profesorjev, ker smo se potegnili za našo medicinsko fakulteto. Ako naši solidarni nastopi niso všeč nekaterim gospodom, pač ne moremo pomagati. Mi se ne vtikavamo v zakulisno borbo, ker to ni naš poklic. Če se pa slučajno naša pot in naše delovanje za medicinsko fakulteto v Ljubljani krije s potjo gg. profesorjev, tedaj je to le dokaz, da gg. profesorji streme, kakor tudi mi medicinci po pravični stvari, ki je narodu in državi v korist. Vemo pa, da je ravno to dejstvo neki kliki trn v peti in nas smatra kot nekako brezglavo čredo, ki se ravna le po navodilih iz dekanata. Izjavljamo še enkrat, da se v naše delovanje nihče ne vmešava, da smo sami dovolj zreli, da branimo to, kar imamo in si ne pustimo kratiti svojih pravic.

Odbor
»Društva jugoslov. medicincev v Ljubljani«.

Dnevne novice.

— **Zdravstveno stanje kralja Aleksandra** se je zelo izboljšalo. Temperatura je normalna. Kralj se počuti popolnoma dobro.

— **Osebna vest.** Državni službi se je odpovedal g. dr. Franc Jež, direktor invalidske direkcije v ministrstvu za socialno politiko. Tako zapuščajo vsled nevzdržnih razmer državno službo najboljši uradniki, za katere ne bo enakovrednega nadomestila. G. dr. Jež je eden najsposobnejših in najvestnejših uradnikov v centrali. Kolikor je država storila za invalide, se imajo invalidi v prvi vrsti njemu zahvaliti.

— **V okrajni šolski svet v Radovljici** sta za kranjsko-gorski sodni okraj bila soglasno izvoljena pristaša S. L. S. Andrej Čufer, Sava, in Joško Lavtižar, župan, Kranjska gora.

— **Iz diplomatske službe.** Jugoslovanski vicekonzul v Düsseldorfu se imenuje dr. Ivo Krajcer in ne Kreuzer, kakor so poročali belgrajski listi. Dr. Krajcer je istrski Hrvat, rodom iz Sv. Petra v šumi.

— **Sestanek zaupnikov SLS za sodni okraj Litija** se vrši na cvetno nedeljo ob 11. dopoldne v Društvenem domu v Šmartnem. Ker je na dnevnem redu volitev zastopnikov v vodstvo stranke in druge važne zadeve, se prosi zanesljive udeležbe vseh krajevnih zaupnikov.

— **Slov. kat. izobr. društvo na Ježici** priredi v nedeljo, dne 9. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v Društvenem domu Anton Medvedovo: »Stari in mladi« igro v 5. dejanjih. Dejanje, ki se odigrava na odru je zgodovinsko in se je vršilo v naši najbližji okolici ter je starim ljudem še vsem živo v spominu. (k)

— **Narodnim poslancem.** Železničarski akcijski odbor se obrača na vse narodne poslance, da nujno posredujejo na merodajnih mestih, da se takoj izplačajo železničarjem po zakonu določeni poviški draginjskih doklad, ki še do danes niso izplačani. Železničarji, ki bi imeli z ozirom na svojo bolj težko in odgovorno službo biti med državnimi uslužbenci na prvem mestu, se še zapostavljajo poleg drugega tudi s tem, da se jih pri izplačilu poviškov draginjskih doklad niti toliko ne vpošteva kakor druge. Zato apeliramo na narodne poslance vseh strank, da se za železničarje tako zavzamejo kakor to po svoji težki in odgovornosti polni službi zaslužijo. — Železničarski akcijski odbor.

— **Maščevanje za miss Cavel.** 4. aprila je bil v Monsu v Belgiji obsojen na smrt Armand Jeannes, ki je med svetovno vojno denuncira! Nemcem znano miss Cavel, katero so Nemci potem ustrelili.

— **Škandal italijanske misije na Dunaju.** Glede te stvari, ki je bila svojčas dvignila mnogo prahu, se sedaj poroča, da je vojaški državni pravdnik v Florenci sestavil obtožbo proti majorju Benaglia, kapitanu Civelli, poročniku Penna, kapitanu Valdottaro in kapitanu Palma, glede generala Segréja pa, šefa misije, in nekaterih drugih častnikov je dognal, da obtožbe proti njim ne slone na dejstvih in se naj zato oproste. Kakor znano, so Segréja dolžili več stomilijonskih defravdacij.

— **Seznam izžrebanih številk srečk »Kola jugoslovenskih sesterc** je v tisku in izide v par dneh. »Kolo« ga razpošlje na vse šole, društva, trafike, gostilne ter sploh vsem onim, ki so v večjem številu razpečavali srečke.

— **Pokojninski zaklad za zdravniške vdove (vdovce) in sirote Kraljevine SHS v Ljubljani** je prejel sledeče darove: mesto venca na grob dolgoletnega člana oziroma blagajniškega zdravnika dr. Josipa Červenyja od Slov. zdravniškega društva v Ljubljani 50 Din, od okrajne bolniške blagajne v Ljubljani 250 Din, od gospe Červenyjeve v znak hvaležnosti za brezplačno zdravljenje soproga po gg. svet. dr. E. Šlajmerju in prim. dr. Jenku v Leonišču 250 Din. Hvala lepa! — Upravni odbor.

— **Odbor »Zveze blagajničnih zdravnikov v Ljubljani«** je imel v nedeljo, dne 2. aprila t. l. sejo. Izmed 98 blag. zdravnikov je doslej prijavilo svoj pristop 66, torej ste organizirani že dve tretjini vseh blag. zdravnikov v Sloveniji, vsled česar je društvo legitimirano zastopati interese svojih članov napram bolniški blagajni in oblastem. Na tej seji se je razpravljalo o novi kolektivni pogodbi, ki se ima skleniti z bolniško blagajno in so se določile soglasno smernice delegatom v komisiji za sklepanje kolektivne pogodbe. Razpravljalo se je tudi o drznih napadih v časopisih na posamezne zdravnike in bo odbor podvzel vse primerne korake zoper posredne in neposredne povzročitelje takih neosnovanih in zlohotnih napadov. Po seji se je vršil neobvezen razgovor z zastopniki bolniške blagajne glede kolektivne pogodbe, ki se ima uveljaviti s 1. aprilom t. l. in je bodo po dogovoru deležni samo člani zveze. Nujno je svetovati, da se oni gg. kolegi, ki se še niso priglasili zvezi, nemudoma odzovejo v začetku marca razposlani okrožnici. — Odbor. (k)

— **Kongres Saveza apotekarskih saradnika u Kraljevini SHS v Zagrebu.** Savez lekarnarskih sodelavcev Jugoslavije priredi na Veliko noč 17. in 18. aprila t. l. svoj 17. redni kongres s komerzom v Zagrebu, da ponovno manifestira za lekarniške zbornice. (k)

— **Napad na postajenačelnika v Šmarju.** Dne 7. t. m. ob 4. uri zjutraj je šel postajenačelnik postaj Šmarje-Sap g. Pompe gledat, če je proga za neki tovorni vlak prosta. Ko je prišel ven, ga je napadel nek velik mož, kateri je g. Pompeja udaril dvakrat s kolom po glavi. Gosp. Pompe je vrgel napadalca na tla in odšel v pisarno, ker je moral službeno v Škofeljco telefonirati. Na to je šel gledat za napadalcem, ki je ležal na tleh. Ko se mu je približal, je pa napadalec dvakrat ustrelil z revolverjem na njega in ga zadel v desno nogo. Prihitel je na pomoč neki kretnik, nakar je napadalec pobegnil. Težko poškodovanega g. Pompeja so prepeljali v bolnišnico.

— **Sprejem gojencev v pešadijsko podoficirsko šolo v Trebinju.** Po naredbi ministrstva vojne in mornarice z dne 4. februarja 1922 se sprejme dne 8. maja 1922 500 mladeničev kot gojence v pešadijsko podoficirsko šolo v Trebinju. Pogoji za sprejem so: 1. Naše državljanstvo (domovnica). 2. Starost 17. do 21. leta (rojstni list). 3. Najmanj IV. razrede ljudske šole (šolsko spričevalo). 4. Neomadeževano vedenje (nravnostno spričevalo). 5. Dovolitev staršev potrjene občine. 6. Samski stan (župnijsko ali občinsko potrdilo). Lastnoročno pisane prošnje, kolekovane po predpisih, je do 30. aprila 1922 vposlati komandi 2. pešadijske podoficirske šole v Trebinju z zgoraj navedenimi prilogami. Natančnejša pojasnila za prosilce bivajoče v Ljubljani daje mestni vojaški urad v Mestnem domu.

— **Ponarejeni ček.** Na Dunaju je opeharil banko Hahn neki George Groce Heyse iz Pressana s ponarejenim čekom berlinske Depozitne banke glasečim se na 350.000 mark, za kateri ček je banka Hahn izplačala Heysetu 4,700.000 avstrijskih kron. Heyse, ki govori nemško in italijansko ter razume tudi angleško, je 22 let star, srednje postave, velikih ušes in potuje s svojo 25 letno ženo Berto. Pobegnil je najbrže v Jugoslavijo.

— **Požar na Igu.** V hiši posestnice Uršule Novak na Igu št. 135 je izbruhnil v podstrešju požar, kateri je uničil strešni stol, z opeko krito streho in nekaj sena. Požar je povzročil 10.000 kron škode, Novakova je pa bila zavarovana le za 800 kron. Požarna bramba z Iga in drugi ljudje so ogenj hitro pogasili.

— **Izgred v Kamniku.** Dne 2. t. m. opolnoči je mestni stražnik Ludviger v Kamniku aretiral šest oseb, ker so kričali in razgrajali po mestu. Pet se jih je stražniku pokorilo, šesti: Rudolf Libisch se je pa aretaciji uprl in udaril dvakrat stražnika, dvakrat pa orožnika Skoka in ju zmerjal: »Vi dva sta oba osla; z vama ne grem nikamor!« V zaporu se je Libisch večkrat vrgel na tla in razbijal z nogami in rokami.

— **Tatvine.** Posestniku Francu Kepicu v Zg. Berniku so bili ukradeni 3 pari vajet, 2 uzdi z brzdami in pohrbtnica vredna 3000 kron. — Orožniki iz Cerkelj so aretirali Franca in Alojzija Podjeda iz Vašče, ker sta osumljena tatvine. — 40 kg slanine je bilo ukradene mesarju Iv. Kosu na Vrhniki. Orožniki z Vrhnike so izsledili tatove in dobili od ukradene slanine še 8 kg, katero so vrnili lastniku. — Posestniku Francu Lenčku iz Kleč je bilo ukradeno kolo znamke »Puch« vredno 3000 kron.

— **Kdo ve kaj o Francetu Javorniku iz Podhojnega hriba,** p. Rab pri Velikih Laščah. Služil je pri 24. Lir, 7. stotnija, vojna pošta 48. Junija 1915 je bil vjet in je poslednjikrat pisal julija 1915 iz Taškina v Aziji. Obvestila naj se pošljejo njegovi materi Mariji Javornik. Podhojni hrib, Rob pri Velikih Laščah.

— **Strup v kavi.** Soproga nekega delavca v Zagrebu je dala pred par dnevi svojemu soprogu strupa v kavo z namenom, da ga usmrti. Moža so le s težavo rešili, ženo pa zaprli.

— **Konec sveta v Bosni.** Iz Sarajeva poročajo »Zagreber Tagblatt«: Slabo vreme in neprestani dež v Bosni še vedno trajata. Prebivalstvo je tako praznoverno, da splošno misli, da bo po nedavnem potresu in sedanjem neurju nastopil konec sveta. V Mostarju se je pojavil neki »prerok«, ki oznanja, da bo še tekom l. 1922. konec sveta. Gotovi špekulanti to praznoverje seveda prav dobro izrabljajo.

— **Nemški uradniki na Češkem.** »Prager Tagblatt« poroča, da izda vlada v najkrajšem času poziv na nemško uradništvo, da se tekom 3 mesecev nauče češkega ozir. slovaškega jezika. Kdor bi v tem času ne obvladal jezika bo odpuščen.

— **Angleški brezposelni delavci in avstrijska letovišča.** Na Tirolskem in Solnograškem biva več tisoč angleških brezposelnih delavcev. S podporo, ki jim jo izplačuje angleška vlada, žive v avstrijskih letoviščih kot pravi baroni. Stanujejo po prvovrstnih hotelih in plačajo dnevno 24.000 do 30.000 avstr. kron za prehrano, kar znaša v njihovem denarju komaj 16 šilingov.

— **Potovanje okoli sveta.** Osiječki listi poročajo, da je te dni prispel v Osijek avtomobil z napisom: Potovanje okoli sveta. Lastnik avtomobila je neki Amerikanec Weston, ki je pred dvema letoma nastopil s svojo ženo in dvema otrokoma potovanje okoli sveta. Dosedaj je prepotoval vso Ameriko, Anglijo, Francijo, Italijo ter del Jugoslavije, od koder se preko Grčije in Turčije poda v Azijo.

Štajerske novice.

š **Protituberkulozna liga v Ptuju.** Na ptujskem okrajnem glavarstvu se je vršil 30. marca t. l. sestanek zastopnikov vseh slojev v svrho posvetovanja o ustanovitvi protituberkulozne lige za politični okraj ptujski. Vodja okrajnega glavarstva dr. O. Pirkmaier je v svojem pozdravnem nagovoru povdarjal važnost smotrenega protituberkuloznega delovanja v naših krajih, kjer se do danes ni posvečalo dovolj pozornosti za sistematično obrambo proti tej uprav — rak rani — našega naroda. Da se doseže resničen uspeh, je treba sodelovanja vseh slojev. Prosil je vse navzoče, da se nihče ne odtegne idealnemu delu, ki je istotako karitativno, kakor je zdravstvene in socialne važnosti. Uradni zdravnik je povdarjal pomen socialne organizacije proti tuberkulozi. Gosp. dr. Bela Stuhec (iz Ptuja) je kot blagajniški zdravnik navedel zanimive primere iz vsakdanjega življenja ubožnejših slojev, ki jasno osvetljujejo nujno potrebo temeljite odpomoči. Razpravljalo se je tudi o načrtu pravil. Ustanovni občni zbor se skliče v Ptuju še tekom tega meseca.

š **Krvav Sv. Štefan v Petincih.** Javševčevi v Petincih pri Ljutomeru so za Božič odprli vinotoč pod vejico. Na Štefanovo je prišlo mnogo gostov. Prišla sta tudi brata Alojzij in Franc Videmšek ter Ivan Stelzer, ki je meničič udaril pri mizi sedečega Zadravca. Ko je šel Stelzer vun, mu je Zadravec vrnil zaušnico. Komaj je to Stelzer vrnivši se v sobo, povedal znanima pretepačema Videmšek, je Franc Videmšek poskočil in ker je na dopust domov došli Jožef Prelog miril, češ, bodite pametni, je Videmšek proti njemu zagnal steklenico, kateri pa se je Prelog umaknil. Takoj nato je Videmšek napadel z nožem. Tedaj je nastal splošen poboj. Konec je bil žalosten za oba brata Videmšek. France je dobil v trebuh šest ran, izmed njih dve smrtni. Obležal je zunaj v snegu z izstopivšimi črevami ter kmalu nato umrl. Njegov brat pa je dobil težke poškodbe. Slučaj bi bil moral priti pred poroto. Ker pa ni bilo dognano, kdo je Videmšku prizadel smrtni rani in je Prelog le priznal, da je v silobranu le enkrat sunil Videmška z nožem v trebuh, so samo Preloga obtožili pred senatom radi težke telesne poškodbe. Pri glavni razpravi 5. t. m. je bil Prelog obsojen na 10 mesecev težke ječe.

Gospodarstvo.

Gospodarske razmere v Ameriki.

V Zedinjenih državah se splošno čujejo tožbe o današnjih gospodarskih odnošajih. Nobena tajnost ni, da je Amerika v vojni dobi na vso moč vihrala s produkcijo in v vseh panogah svoje veleobrti zaslužila ogromne denarje. Pomislia pa tedaj ni, da morejo ali bolje rečeno morajo nastati neugodne okolnosti reakcijske lastnosti. Ves zaslužek je bil urno zopet investiran v nova podjetja, kakor bi imela vojska večno trpeti. Ali bojni grom je utihnil in ž njim vred je pojemal, padel izvoz v Evropo, a produkcija se kljub temu ni omejevala. Tako se je zgodilo, da je bila velikanska nadprodukcija in v tem tiči vsa tajnost današnje ameriške gospodarske depresije. K temu se je pridružila še okolnost, da je veselje nakupovanja padlo tudi na rednem domačem trgu, ker se detajlisti niso mogli ločiti od visokih vojnih cen, dasi so tvorničarji in veletrgovci v tem oziru dajali često ob znatnih žrtvah dober zgled.

Splošno ogromno padanje cen se je pričelo lansko leto in je zadelo zlasti težko industrijo pa tudi sladkorni trg. Kriza se je tako poostrila, da se je moral razglasiti moratorij za otok Kubo. Že pred tem je nastalo tudi vznemirjenje na trgu sirovega gumija, pri katerem je zrasla produkcija v nadprodukcijo, obenem pa se je dosegla tehnična dovršenost v izdelovanju avtomobilovih obročev. Medtem ko je bil prejšnji obroč za 2000 milj, zdrži sedanji 6000 milj.

Kar tiče obleke je bilo občinstvo dobro disciplinirano proti neizmerno visokim detajlnim cenam. Posledica tega je bila, da je nastala velika nezaposlenost krojaških rokodelcev, šivilje pa so imele mezdne spore z delodajalci. Ti so hoteli visoke medvojne mezde zmanjšati, da bi znižali kupne cene, a so naleteli na dobro organizirani odpor delavstva. Bije se ljut boj. Splošno prevladuje naziranje, da se morajo zmanjšati v prvi vrsti produktivni stroški, ako se hoče napraviti red v anarhiji cen. Vsekako je tu iskati izhoda v polagoma izboljšanih razmerah. Brezdvomno bodo zdaj ti boji odločilni znak vsega gospodarskega življenja Zedinjenih držav.

Zaradi vojske so tudi cene vseh življenskih potrebščin poskočile. Ako vzamemo n. pr. indeksovo štev. 100 za l. 1913, dobimo dvig povprečnega standard of life v l. 1920 za 218%; v septembru 1921 so cene precej padle in tu je znašala indeksova štev. še 177%, v listopadu istega leta pa je padla na 163%, na kateri višini se je obdržala do današnjih dni. Mezde delavcev so se dvigale v istem razmerju. Ako vzamemo v l. 1914 za normalo 100, vidimo v oktobru 1921 indeksovo številko mezd za 193% višjo. V nekaterih panogah industrije se je posrečilo mezde zmanjšati v primeri dejanskega standard of life, ali v največ slučajih zadene ta težnja na odločen odpor strokovnih organizacij, posebno v takoimenovani težki industriji. A boj se bije naprej in mora biti dobojevan, da se doseže gospodarsko ozdravljenje, ki ga je treba v prvi vrsti v prospeh delavstva.

Pobiranje takse na vozila.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno:

Ker se predpisi o pobiranju takse na vozila iz tar. postavke 100 zakona o taksah in pristojbinah še vedno neenako in pogrešno razlagajo, se pojasnjuje sledeče:

Tarifna postavka 100 taksne tarife predvideva dve vrsti taks in sicer: A) takso za prijavo, da ima kdo avtomobile, fijakerske vozove, vozove na vzmeteh (fedrih) in bicikle in B) letno takso za osebno uporabo avtomobilov in fijakerskih voz.

I. Vsake takse prosti so:

a) vsi vozovi, ki niso na vzmeteh (fedrih); izvzemši vozila, ki jih omenja točka 20. čl. 49. taksnega in pristojbinskega pravilnika; b) vozovi na vzmeteh (koleslji, zapravljivčki i. sl.) in navadni dvokolesni vozovi (na vzmeteh za konjsko vprego), ako jih uporabljajo lastniki kjerkoli redoma tudi za prevažanje lastnih poljskih pridelkov; c) vozila pod b), ki so popolnoma nerabljiva; d) mrtvaška vozila pogrebnih podjetij; e) vozila, ki služijo izključno za prevažanje materijala, oseb in orodja za gašenje požara; f) vozila, ki so posebej urejena za prevažanje sodavice; g) v točki 21., čl. 49., pravilnika navedena vozila; h) osebe, ki v državi izdelujejo vozila, katera podlegajo prijavni taksi, dokler se ta vozila nahajajo v skladišču in ako se ne uporabljajo za vožnjo. — Te osebe pa so zavezane, takoj po izvršeni prodaji obvestiti pristojno policijsko (politično) oblastvo o prodaji in priobčiti ime, poklic in bivališče kupca. Kdor tega ne stori, se kaznuje po točki 17., čl. 49., pravilnika.

II. Prijavna taksa.

Ta se plačuje za vsa vozila, navedena v tarif. postavki 100 taksnega zakona, ki niso po I. takse prosta, torej tudi za takozvane koleslje, zapravljivčke i. sl., kolikor niso po I. b) takse prosti.

III. Letna taksa

se plačuje 1. za avtomobile in 2. za fijakarske vozove, ki se uporabljajo zgolj za osebno potrebo. Letna taksa se ne plačuje za a) v čl. 49., točki 3, taksnega in pristojbinskega pravilnika navedena vozila; b) za čisto tovorne avtomobile v vseh obratih, ako se z njimi prevažajo le tovori; c) za vozila podjetnikov, ki pogodbeno prevažajo pošto in poštne potnike.

IV. Taksi po 2 Din za prijavo in taksi po 5 Din za dovolilo

so zavezana vozila na vzmeteh, ki se uporabljajo tudi ali izključno za prevažanje lastnih poljskih pridelkov in ostala vozila, ki niso navedena v tarif. postavki 100 samo tedaj, ako se morajo po policijskih predpisih prijavljati in se mora dobiti posebno dovolilo za obratovanje ali uporabo in ako ni v področju poedinih oblastev predvidena večja taksa. — Kjer dosedaj v Sloveniji ni takih policijskih predpisov, **odpadeta obe taksi popolnoma.** — Z ozirom na to je delegacija ministrstva financ odredila: 1. vsa vozila, ki po teh pojasnilih niso vsake takse prosta in še niso bila dosedaj prijavljena, ker so se smatrala po dosedanjih navodilih za takse prosta, se morajo prijaviti najkasneje do 20. aprila 1922 od plačila prijavne takse. 2. Do ravno tega roka se mora donesti prijavna taksa za vsa vozila, ki so bila sicer prijavljena, a se je plačilo prijavne takse odložilo radi dvomov o taksni obveznosti do nadaljne odredbe. 3. Do ravno tega roka se mora v primerih (1. in 2.) plačati tudi letna taksa, ako ji podlega vozilo po zakonskih določbah. 4 Ako kaka stranka vzlic tem pojasnilom neopravičeno ugovarja taksni obveznosti, jo opozori, tak ugovor nima odložilne moči, pač pa ima stranka pravico, prositi za povračilo po njenem mnenju neutemeljeno pobrane takse po čl. 133. taksnega in pristojbinskega pravilnika. — Občinstvo in občinski uradi se v ostalem opozarjajo na razglas finančne delegacije št. B II 5/71 iz 1922, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu in bo vseboval tudi nekatere važne izpremembe kar se tiče poslovanja občinskih uradov glede prijav.

* * *

g **Tržne cene v Mariboru.** Dne 4. aprila t. l. so bile v Mariboru sledeče tržne cene in sicer v Din: 1 kg govedine 9—12, 1 kg teletine 10—12. Svinjetina 1 kg 17—20, masti 20, špeha svežega 19—20, papriciranega 25, prekajenega 25, masti 25, prekajenega mesa 24—26. Kože: 1 konjska koža 62—75, 1 kg goveje kože 10 in pol, 1 kg telečje kože 12 in pol do 12 tri četrt, 1 kg svinjske kože 4 in četrt do 4 tri četrt. 1 kg gornjega usnja 90, 1 kg podplatov 70. — Perutnina: 1 kokoš 37 in pol do 45, 1 raca 25—30, 1 gos 25—45, domači zajec majhen 7 in pol, večji 15. — 1 liter mleka 2.75—3, 1 kg surovega masla 30. — Kruh: 1 kg belega kruha 6, črnega 5, 1 žemlja 50 par. — 1 kg jabolk 7—7 in pol, 1 kg suhih sliv 9, 1 limona 0.50—1, 1 oranže 1.25—2.50, 1 kg rožičev 6, 1 kg mandeljnov 50, orehov 9, oluščenih 20—25. — Špecerijsko blago: 1 kg kave I. 45, II. 40, pražene I. 50, II. 42, 1 kg riža 6—11, soli 3—3.25, popra celega 30, zmletega 32 in pol, paprike 3—7 in pol, testenin 9, 1 kg sladkorja v kristalu 15, v kockah 17, kvasa 15, 1 liter navadnega kisa 1.20, vinskega 2, namiznega olja 25, bučnega 24—25, špirita gorilnega 13, mila 14—15. — Žito: 1 kg pšenice 4.25, rži 3 in pol, ječmena 3.75, ovsa 3.75, koruze 4, prosa 4, ajde 4, fižola navadnega 4, fižola rajčnega 4 in pol in leče 15. — Mlevski izdelki: 1 kg bele moke nularice 7, št. 1 6.75, št. 2 6 in pol, št. 3 5.75. 1 kg prosene kaše 5 in pol, ješprenja 5 in pol, otrobov 2.25, koruzne moke 4 in pol, koruznega zdroba 5.75, pšeničnega zdroba 7 in pol, ajdove moke 7 in pol. 1 liter kaše 5 in pol, 1 kg ržene kave 7 in pol do 11 in pol, cikorije 14. — Kurivo: 1 kubični meter trdih drv 90—100, mehkih 75, trboveljskega premoga 30, velenjskega 17, 1 kg oglja 1.25, koksa 1.50, 1 liter petroleja 6, 1 kg karbida 3.90, sveč 15. — Zelenjava: 1 kupček motovilca —.50, 1 komad karfijole 5—6, 1 šopek peteršilja —.25—0.50, 1 šopek zelene 0.25—0.50, 1 kg čebule 8 in pol do 10, česna 9, 1 kg zgodnjega krompirja 1.40, poznega 1.40, 1 kg hrena 3.50, kislega zelja 4—5 in kisle repe 2 Din.

g **Žitni trg.** V Vojvodini se ponuja pšenica po 1720, oves 1220, koruza 1240, pšenična moka (št. 0) 2400.

g **Carinski dohodki posameznih carinarnic v letu 1921.** Včeraj smo priobčili celokupne dohodke carine v naši državi. Posamezne carinarnice so imele sledeče dohodke: Zagreb 152,317.893 Din (15.2%), Maribor 148,079.649 (14.9%), Belgrad 142,974.112 (14.3%), Ljubljana 107,362.516 (10.7%), Skoplje 47,980.771 (4.8%), Novi Sad 32,990.855 (3.3%), Dubrovnik 29,868.668 (3%), Sarajevo 26,504.984 (2.7%), Rakek 26,252.032 (2.6%), Split 24,417.266 (2.4%), Slavonski Brod 24,192.382 (2.4%), Osjek 20,745.587 (2.1%), Jesenice 19,343.956 (1.9%), Čakovec 17,390.827 (1.7%), Subotica 17 mil. 328.706 (1.7%), Celje 16,344.435 (1.6%), Bitolj 16,189.700 (1.6%), Sisek 15,872.316 (1.6%), Bakar 10,167.903 (1%). — Vse ostale 104,265.666 Din (10.5%).

g **Ruske zahteve na genovski konferenci.** Sovjetska vlada bo stavila, kakor poročajo iz Rusije, na genovski konferenci sledeče zahteve: 1. priznanje sovjetske trgovske zastave in svoboda pomorske plovbe; 2. svoboden vhod za ruske brodove v vse inozemske luke, kakor restitucija vseh ruskih brodov, ki se nahajajo v inozemstvu; 3. sodelovanje Rusije pri kontroli Dardanel v slučaju, da se morska ožina nevtralizira.

g **Odkritje platine v Albaniji.** Kakor javlja albanski zastopnik v Zedinjenih državah, je odkril helsingforski profesor Saderholm zaloge platine v Albaniji. Nova odkritja so izredno velika. Prof. Saderholm je eden prvih evropskih geologov. Nahaja se v Albaniji po nalogu Zveze narodov.

g **Mednarodno posojilo.** Kakor je izvedela »Chicago Tribune«, bo sklicala reparacijska komisija komisijo strokovnjakov, katere naloga bo, da reši vprašanje mednarodnega posojila. Komisija bo imela večtedenske seje v Parizu. Na konferenco bodo vabljene Nemčija, Amerika in nevtralne države. Mednarodno posojilo bi bilo razdeljeno med Nemčijo in zavezniške države tako, da Nemčiji ne bi bilo treba plačati nekoliko let reparacijskih dolgov.

BORZA.

Zagreb, 7. aprila. (Izv.) Devize. Berlin 108 do 110, Milan 1670—1710, London 1395—1400, Newyork 0—322, Pariz 2900—2950, Praga 618 do 623, Švica 6250—6350, Dunaj 4.25—4.275, Varšava 8.75—9, Budimpešta 38—39. Valute. Ameriški dolarji 315.50—317.50, češkoslov. krone 0—612, napoleondori 950—0, nemške marke 115—117, italijanske lire 1680—1688, mažarske krone 36—37.50.

Belgrad, 7. aprila. (Izv.) Borza je zaradi praznika danes zaprta.

Curih, 7. aprila. Berlin 1.71, Newyork 515, London 22.61, Pariz 47, Milan 27, Praga 9.75, Budimpešta 0.58, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.066, avstrijske krone 0.07.

Berlin, 7. aprila. Dunaj 4.05, Budimpešta 35.35, Milan 1602.95, Praga 583.25, Pariz 2796.50, London 1343.30, Newyork 306.11, Curih 5950.01.

Praga, 7. aprila. Dunaj 0.5875, Berlin 17.125, Rim 275, Budimpešta 5.90, Pariz 476, London 229.25, Newyork 52, Curih 1018, avstrijske krone 0.5875, italijanske lire 272.

Dunaj, 7. aprila. Zagreb 2347—2353, Belgrad 9378—9402, Berlin 2520—2530, Budimpešta 900 do 906, London 33.650—33.700, Milan 40.070—40.130, Newyork 7656.50—7668.50, Pariz 69.650—69.750, Praga 14.740—14.760, Sofija 5195—5205, Curih 148.625—148.875. Valute. Dolarji 7619—7631, bolgarski levi 5095—5105, nemške marke 2532.50 do 2542.50, angleški funti 33.475—33.525, francoski franki 69.150—69.250, italijanske lire 39.770 do 39.830, dinarji 9378—9402, romunski leji 5519 do 5531, švicarski franki 144.875—145.125, češkoslov. krone 14.730—14.750, mažarske krone 910—916.

Ljubljanske novice.

lj **Slovesni prevoz in posvečenje novih trnovskih zvonov.** Na Cvetno nedeljo dobi mestna trnovska cerkev poleg sedanjega velikega zvona še štiri nove — bronaste zvonove in bo tako v vsej Sloveniji prva, ki se bo odlikovala s tako popolnim zvonenjem. Župljani hočejo ta zgodovinski dan proslaviti. Zato je pripravljen slovesni prevoz zvonov od tovarne. Vozovi bodo deti v vence in šopke narodnih barv, botri, botre, družice in drugovi bodo spremljali zvonove, oblečeni v narodne noše. Sprevod pojde (krog ene do pol dveh) čez šentjakobski most, po Cojzovi in Emonski cesti pred cerkev, kjer posveti zvonove gospod knezoškof ob 2. popoldne. Po končani slovesnosti (krog štirih) bodo dvignili zvonove takoj v line in bodo na večer že zapeli svojo visoko pesem.

lj **Krajevni odbor SLS za šolski okraj** ima sejo v nedeljo dne 9. aprila ob 5. uri popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Seja je velike važnosti, zato prosim, da se je gotovo udeležite. — Predsednik.

lj **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj je umrla gospa Marija Luštek, soproga policijskega detektiva. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz dež. bolnišnice k Sv. Križu. — Umrl je Anton Kocjan, žel. uslužbenec v pok. Pogreb se vrši danes ob 4. popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. — Naj počivata v miru!

lj **V Rokodelskem domu** bo v ponedeljek zvečer ob 8. uri predaval v stolni »Prosveti« priljubljeni govornik g. dr. A. Brecelj. Somišljeniki, ne zamudite te prilike!

lj **Ljudski oder.** V nedeljo 9. aprila igra akademski ansambl Ljudskega odra ob pol 8. uri zvečer Grillparzerjevo tragedijo »Prababica«. — Predprodaja vstopnic v soboto 8. aprila od 3. do 6. popoldne in v nedeljo 9. aprila od 9. do 12. dopoldne in od 3. pop. naprej do začetka predstave.

lj **Velikonočne razglednice Slov. Straže** se dobivajo v nadrobni razprodaji v prodajalni K. T. D. (Ničman), v trafiki gospe Modic, v prodajalni gdč. Vehovec in v Novi Založbi.

lj **Družabni klub** priredi v nedeljo izlet v Kamniško Bistrico. Odhod z jutranjim vlakom. Povratek z avtomobili. Sv. maša v Kamniku.

lj **Na Rakovniku** razloži cvetno nedeljo pop. ob 5. gospod prof. dr. Vinko Šarabon ob 60 krasnih barvanih skloptičnih slikah zgodovino Napoleona.

lj **Naše občinstvo opozarjamo na klavirski večer,** katerega priredi naša domača umetnica ga. Dana Golia-Koblerjeva v ponedeljek, 10. t. m. ob 8. zvečer v dvorni Filharmonije in ki obsega prvovrsten program. Sedeži po 15, 12, 10, 8 in 6 Din v predprodaji v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8, I. nadstr. (k)

lj **Brivci zopet dražji.** Zadruga brivcev poroča: Vsled povišanja mezd in splošne draginje življenskih potrebščin so morali brivci za postrežbo cene primerno zvišati.

lj **Iz garnizijskega zapora je pobegnil redov** Leopold Bizjak iz Prevoj.

lj **Izgnana je iz Ljubljane za nedoločen čas** Frančiška Strumbelj roj. Orehek.

lj **Tatvine.** Mariji Magušar iz Mokronoga je bil v Jadranski banki ukraden dežnik z rumeno, zakrivljeno palico. — Sekira je bila ukradena branjevki Mariji Kozinc. — Dvokolesni vozliček je bil ukraden postreščku Francu Erjavcu.

lj **Nov modni salon** je te dni otvorila na Sv. Petra cesti tvrdka K. Stadler & Štemberger. Več pove današnji oglas.

Cerkveni vestnik.

c **III. občni zbor družbe sv. Elizabete bo na** belo nedeljo, 23. aprila ob 4. popoldne v Marijanišču (pritličje) po sledečem sporedu: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnice. 3. Poročilo blagajničarke. 4. Slučajnosti. Pred občnim zborom bodo v kapeli litanije z blagoslovom. Vse članice in dobrotnice društva, kakor vsi prijatelji družbe, pridite, poživite dela krščanske ljubezni!

c **Borba francoskega episkopata.** Dne 14. marca so se združili francoski nadškofje in škofje k skupni konferenci v Parizu, da so se posvetovali o nravno-verstvenih vprašanjih. Glede šolstva so objavili sledečo resolucijo: Zbor škofov razglaša ponovno svojo izjavo z dne 1. junija 1919, »da država v vzgoji staršev ne more nadomestiti, marveč jim more samo pomagati in jih podpirati.« V deželi, kakoršna je Francija, ki ima tako veliko število katoličanov, ima država dolžnost, da jim preskrbi katoliške šole. Ako se državi zdi, da razmere niso po tem, da bi podelila šolam konfesionalni značaj, je dolžna staršem prepustiti svobodo, da si voli krščanske šole. Pravičnost, spoštovanje vesti in svetih roditeljskih pravic terja, da se take šole podpirajo iz javnih fondov po številu učencev in učenk. Kriza, ki nastaja vsled zmanjšanega števila rojstev, se strašno širi po deželi. Domoljubi, društva, parlament in vlada se trudijo, da bi se to zlo zabranilo. Vsi opomini in vsi ukrepi pa ne bodo nič izdali, ako se poprej ne odpravijo postave, ki omogočujejo ločitev zakonov; ako se izpodkopujejo temelji družine, tega naravnega in od Boga določenega vzgojevališča otrokovega; ako se postave ne podvržejo verski morali in krščanski veri, ki je vrelec onih moči, katere so za izpolnjevanje zakonskih dolžnosti potrebne. Škofovski zbor zavrača energično nravstveni propad in nenravnost, ki jo širijo gledališča, kini, tisk in plesišča. Zavrača napravo, ki jo nazivljajo »seksualno razjasnjevanje«. V nadaljnjem izvajanju se poteguje episkopat za nedeljski počitek in nedeljsko posvečevanje in za razširjanje dobrega tiska.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Danes, v soboto, dne 8. t. m. je v dramskem gledališču premijera Molièrovega »Namišljenega bolnika«. V naslovni vlogi nastopi g. Daneš, Toinetto igra gospa Juvanova. — V operi se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. premijera »Hoffmannovih pripovedk«. Vlogo Giuliette poje gdč. Thalerjeva, v vlogi Olimpije in Antonije gostuje g. Vesel-Pola iz Zagreba, znana našemu občinstvu s koncerta baritonista Holodkova. Ista opera se ponovi v torek, dne 11. t. m. z isto zasedbo. — V nedeljo, dne 9. t. m. se vprizori v dramskem gledališču zadnjikrat v sezoni »Mariša« izven abonmaja. Vlogo Franceta igra g. Medven. V sredo, dne 12. t. m. se igra »Hamlet« za izven z g. Rogozom v naslovni vlogi.

Prosveta.

pr **12 velikonočnih pesmi** za mešani zbor zložil Karol Adamič je pravkar izšlo v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Cena part. 12 Din, glasovi po 4 Din. — Pesmi so vsled tiskarskih ovir sicer nekoliko pozno izšle vendar jih bodo naši cerkveni zbori v velikonočnih praznikih oziroma v velikonočni dobi, ki traja do Vnebohoda, še lahko proizvajali, če si jih takoj naroče. Pesmi so tako melodijozne, lepe in v lahkem slogu zložene — kakor sploh vsa Adamičeva glasba — da se jih brez truda v par urah vsak zbor vseh 12 nauči. Napevi bodo svečanost velikonočne procesije posebno poživili in navdali poslušalce s času primernimi čustvi in pobožnostjo; nato opozarjamo naše zbore in zbirko prav toplo priporočamo.

pr **Klasično Grillparzerjevo žaloigro,** ki jo igra v nedeljo visokošolski zbor na Ljudskem odru, bo otvoril kratek prolog za boljše razumevanje umetnine. Dodatno naznanjamo še, da je prestava lastno delo. Odmori bodo med prvimi štirimi slikami le petminutni in šele pred peto sliko daljši. Vstop med igranjem ne bo dovoljen.

Orlovski vestnik.

Seja vaditeljskega zbora Orliške podzveze se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. ob 9. uri dopoldne v prostorih Orlovske podzveze. Po seji telovadba vaditeljic. — Načelnica.

Šiškanski Orli in Orlice prirede v nedeljo, dne 9. aprila ob 5. uri popoldne v gostilni »Reininghaus« telovadno akademijo. Udeležite se je vsi!

Turistika in sport.

Kolesarska Ilirija v Ljubljani naznanja, da se napovedane otvoritvene dirke v nedeljo, dne 9. t. m. vsled skrajno neugodnega stanja dirkalne proge odgode na 23. aprila 1922. V nedeljo, dne 9. t. m. se vrši v hotelu Tivoli običajni klubov mesečni družabni večer, pri katerem se bodo vršile preizkušne tekme na prav kar izgotovljenih dirkalnih aparatih. Prijatelji kolesarskega športa dobro došli.

Dr. Ivan Hubad

okrožni in zobozdravnik v Škofji Loki

ZOPET ORDINIRA

in obavlja vsa zobozdravniška dela od 8. aprila 1922 dalje.

Sladčičarski pomočnik

z dobrimi spričevali, želi mesto v svrho večje izvežbe v večji sladščičarni pod ugodnimi pogoji. Cenj. ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod »UGODNO 1319«.

Stenotipistinjo z večletno prakso ter pisarniško moč-začetnico

sprejme večje podjetje pod ugodnimi pogoji takoj ali tudi pozneje. Lastnoročne ponudbe na: »POŠTNI PREDAL 150, LJUBLJANA 1«. 1326

STAREJŠI STROJNIK

želi službo pri večjem tovarniškem obratu ali elektrarni. Zmožen je vseh v to stroko spadajočih del kakor tudi montiranja strojev, parnih kotlov in električne naprave. Večletna praksa. — Pisma pod: »Zanesljiv 1336« na upravo »Slovenca«.

SAMOSTOJNI

JAMOMERILEC

z večletno prakso se sprejme eventuelno takoj pri

Šentjanžkem premogokopu, And. Jakil, Krmelj

DOLENJSKO.

Plača po dogovoru. 1306

KONTORIST (-inja) dobro izurjena

strojepisinja, slovenske in nemške stenografije, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe pod »Ljubljana/1241« na upravo »Slovenca«.

Išče se MLINAR

za mlin na vodno moč, kateri je obenem sposoben klesati kamne in izvesti popravila pri lesenih delih. — Ponudbe naj se pošljejo na: BRAĆA RUŽIĆ, Stolac. Hercegovina. 874

- Kostanjev les -

kupuje po dnevnih cenah najdražje izvozna trgovina

ERNEST MARINC, Celje

Kapucinska ulica štev. 3

enako tudi druge vrste LESA, posebno TESANI LES. 1330

: OTVORITEV : MODNEGA SALONA

Najcenejši slamniki: damski, moški in otroški. Sprejmejo se slamniki in klobuki vseh vrst v barvanje, belenje in preoblikovanje, kakor sploh vsa v modistovsko stroko spadajoča dela.

Za obilni obisk se navljudneje priporoča cenj. občinstvu in cenjenim odjemalcem

K. Stadler & Stemberger

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23.

Enonadstropna velika hiša

v večjem trgu, v katerem je sedež okraj. sodišča na Dolenjskem, je na prodaj za ceno 900.000 kron. — Nadalje se proda stavbena parcela pod Rožnikom. Več se izve v stavbinski pisarni Accetto, Trnovski pristan št. 14 v Ljubljani.

MODNA TRGOVINA

na najbolj prometnem prostoru na Bledu kakor tudi lokal za prodajo sadja in mleka se odda ta. — Poizve se pri: A. WOEFLING BLED. 1331

Pripraven prostor za MESARIJO

in napolnjena ledenica se odda na Gorenjskem v prometnem kraju. Naslov se dobi v upravništvu »SLOVENCA« pod štev. 1332.

IŠČEM

VILO ali lepo HIŠO s takojšnjim stanovanjem, in sicer v okolici Sv. Petra do Jugoslov. bolnice, na Poljanski cesti ali v bližini južnega kolodvora. Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 1322

Kupim hišo z vrtom

sredi Ljubljane. — Natančne ponudbe naj se pošljejo: Julija DOLEŽAL, Zagreb, Martičeva 25. 1335

Proda se okr. 8 vagonov MEHKIH DRV

(žagini odpadki). — Ponudbe na: Rantov mlin, Podbrezje-Podnart.

Bombaž za pletenje v raznih barvah kakor tudi prešite odeje se dobe v trgovini KARL PRELOG, Ljubljana, Stari trg štev. 12. 886

Dospeli so najboljši vsakovrstni

ŠIVALNI STROJI

koje kupite pri meni po primerno nizki ceni. **Lovro Rebolj, Kranj.**

Na prodaj je BARAKA

7 m dolga, 2·50 m široka, primerna za prestavljanje, pripravna za stanovanje ali čebelarje. Justin, klepar, Glince-Vič št. 7.

PREMOG in CEMENT

prodaja najcenejše H. PETRIČ, Ljubljana, skladišče Balkan. 1324

Pozor Primorci in Amerikanci! V prijaznem kraju na Dolenjskem se proda

LEPO POSESTVO

obstoječe iz gozdov, njiv travnikov, lepe hiše in zraven spadajočega gospodarskega poslopja. — V hiši se je nahajala

USNJARSKA OBRT

in bi jo strokovnjak zopet lahko nadaljeval, ker je za to zelo pripravno in brez konkurence. — Kaj več se poizve: v Ljubljani, Bleiweisova cesta štev. 14.

NA PRODAJ je dobro idoča

STOLPNA URA

z dvotekočimi škripci. Naslov pove upravništvo Slovenca pod št. 1296.

Kupiti želim

tovarno za sodo vodo

z nekoliko tisoč kompletnih sifonskih in kraherskih steklenic, novih ::: ali starih. :::

Ponudbe naj se pošljejo ::: na naslov: :::

A. FIRT, Beograd
Makedonska 12.

PLETILKE na stroj

izurjene, iščem takoj pod ugodnimi pogoji. — Nadalje priporočam raznovrstne pletenine lastnega izdelka, kakor: DAMSKE MAJICE in BLUZE, JOPE, OTROŠKO PERILO, GAMAŠE, DOKOLENICE, SVITERJE, ČEPICE itd. 1300

Izdelujem tudi po naročilu!

Ciril Vajt, pletenine, Kranj

BELI FIŽOL

(fižolica) v vrečah brutto za netto po 14 kron za 1 kg prodaja tvrdka

A. PATERNOST & REMIC
Ljubljana, Slomškova ulica št. 11.
—:: Telefon št. 589. ::—

Eleganten, velik **ORKESTRION** se po ceni proda. — Vprašati pri: R. VALENČIČ Rajhenburg ob Savi. 1342

: Razno perilo :

za dame, gospode in deco priporoča tvrdka

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 10.

Iščem

odstrel petelinov

v Sloveniji. Ponudbe prosim takoj na upravništvo »SLOVENCA« pod: »ODSTREL 1304«.

Kovaški meh za vodno moč, 1 GARN. OLJN. OSI H., belgijski izdelek skoraj nove, proda po nizki ceni I. KRALJ, Železniki. 1307

Ne mečite stran reznic

(BRITVIC) raznih sistemov (Gilette, Mem itd.), ker iste sprejema v brušenje z električnim obratom drogerija »ADRIJA« B. ČVANČARA, Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 5. — Cena komadu 2·20 K.

NAZNANILO. V torek, 11. aprila 1922 se bode v Brežicah

na javni dražbi prodajalo več vagonov **vrbovih šibic za pletarstvo.** Začetek licitacije ob 10. uri dopoldne. 1323

Pisalne mize

(amerik. Roulleaux)

hrastov les, nove moderne mize, se prodajo ugodno. Vprašanja pod »Roulleaux« na upravo tega lista.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Resljeva c. 9.

se priporoča za vsa v to stroko spada oča dela.

PENZIJA GRINTOVEC

graščina Preddvor, pošta Tupaliče pri Kranju, v najlepši, solnčni legi, ob vznožju alp, se priporoča cenj. letoviščarjem in gostom. Električna razsvetljava, gostilna z najboljšo hrano in pijačo v penziji. Veliki prostori za različne zabave. Gledališče Izobraževalnega društva v Preddvoru v novi veliki dvorani penzije. Vozovi po naročilu na postajo v Kranju. 983

Priporočamo vsakomur najsolidnejšo tvrdko pri nakupu:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljše šivalne stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle, olje za šivalne stroje. Istotam potrebščine za čevljarje, krojače, šivilje in sedlarje, žlice, vilice, nože, kravate, milo za briti, zobne ščetke, krtače za obleko, glavo in konje.

NAJNIŽJE CENE! NA VELIKO IN MALO!

Stavbeno podjetje Al. in Valentin Accetto,

Ljubljana, Trnovski pristan št. 14,

zaprisežena sodna cenilca, prevzema vsakovrstne visoke stavbe, izvršitev načrtov in proračunov, oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Dr. ing. MIROSLAV KASAL
Oblastveno poverjeni stavbeni inž. in mestni stavbenik
LJUBLJANA, G..ADIŠČE 13.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke stavbe.

Izvršitev! - Projektiranje!

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 16 za podgane K 20 za ščurke K 26 za stenice K 15 uničevalec moljev K 10 in 20; proti mrčesom K 10 in 20 mazilo proti ušem pri ljudeh K 10 — in živini K 10·—; za uši v obleki in perilu K 10 in 20 proti mrčesu na sadju in zelenjadi proti mravljam [illegible] in 20 K. Pošilja [illegible] po [illegible] Zavod [illegible] eksport

M. Jün[illegible]r, Pe[illegible]i[illegible]ska ul. 3. Zagreb 39.
[illegible] večjem odjemu popust.

Klavirje

pianine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. — Največja izbera v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasb. instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. — **Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Mat., Ljubljana, Kongresni trg 15.**

DVOKOLESA, OTROŠKI VOZIČKI, ŠIV. STROJI, PNEUMATIKA in STROJNI DELI v veliki izberi. Sprejemajo se v popolno POPRAVO dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — **»TRIBUNA«** tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonarska ulica 1. — PRODAJALNA: Stari trg 28.

Najstarejša slovenska

PLESKARSKA IN LIČARSKA DELAVNICA

IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 16 v Ljubljani se priporoča. Izvršitev točna. Cene zmerne.

Iščem »ŠPANA« ali »MAJERJA«

za svoje kmetijsko posestvo. Prednost imajo kmečki sinovi, vešči vsakega kmečkega dela. Nastop službe takoj. Ponudbe, opremljene s prepisi morebitnih spričeval in s plačilnimi zahtevki, naj se pošljejo na naslov: 1290

JOSIP LENARČIČ — VERD PRI VRHNIKI.

Sobo in hrano

išče gospodična pri boljši rodbini, tudi v okolici Ljubljane. — Ponudbe pod šifro »MIRNA 1316« na upravo »Slovenca«.

- Parketne deščice -

dobavlja in polaga v mestu in na deželi

Anton Bokal, Ljubljana

Slomškova ulica št. 19. — Telefon 527.

A I 166/21—66. 1287

Dražba zakupa.

V zapuščinski stvari po dr. Ivanu Oražnu iz Ljubljane se bodo z odobritvijo okrajnega sodišča v Ljubljani v nedeljo

dne 9. aprila 1922 ob 11. uri dopoldne

na licu mesta v Ljubljani na Dolenjski cesti 23 (na Zelenem hribu)

oddale v zakup za leto 1922.

tistemu, ki bo največ ponudil, v zapuščino spadajoče zemljiške parcele, in sicer TRAVNIK in NJIVA na Hribu, TRAVNIKI pod Dolenjskim kolodvorom in TRAVNIKI na Rakovniku.

Dražbeni pogoji se bodo naznanili pred začetkom dražbe.

OKRAJNO SODIŠČE V LJUBLJANI, oddelek I., dne 1. aprila 1922.

Štev. 4849/19. 1343

Dražbeni oklic.

V smislu odloka ministrstva pravde, odseka za sekvestre z dne 24. marca 1922, S. št. 1803, se proda na javni dražbi, ki se vrši dne 27. aprila t. l. od 8. do 12. ure v prostorih tvrdke Karl Čamernik & Komp. v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 9, sekvestrirana imovina Otona Wolfa, nemškega državljana in bivšega javnega družabnika navedene tvrdke, in sicer:

1. Kompleten avtomobil znamke »Benz«,
2. kompl. avtomobil znamke »Sisaire-Naudin« in
3. 5000 komadov karbidnih svetilk »Kinta«.

Vzklicna cena znaša za avtomobil pod 1. 25.000 Din, za avtomobil pod 2. 15.000 Din in za karbidne svetilke pod 3. 56.000 Din. Vsak dražitelj mora pred dražbo položiti pri finančni deželni blagajni v Ljubljani varščino v gotovini v iznosu 10% vzklicne cene ter voditelju dražbe predložiti izvirno pobotnico o položnici varščine. Prodaja je za državo obvezna šele, ko jo odobri g. minister pravde, a za kupca takoj, ko je dražba končana. Predmeti se izroče kupcu, čim g. minister pravde odobri prodajo in kupec položi izlicitirano ceno v roku, ki ga določi minister.

Dražbe se smejo udeležiti samo naši državljani.

Sekcija za sekvestre ministrstva pravde
v Ljubljani, dne 5. aprila 1922.

I. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra c. 19

sprejema razno kožuhovino v shrambo čez poletje. Nadalje sprejema lisičje kože v barvo in vsakovrstne divjačine v strojenje.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča popravila, kakor tudi vse vrste civilnih in uniformskih čepic.

Velika zaloga klobukov, gasilskih čepic in gasilskih potrebščin.

St. 195.

Prodaja lesa.

Iz gozdov mesta Kočevje se ponudbenim potom proda 1500 jelk v doprsnem premeru od 40 cm naprej, dalje kakih 100 podrtic (Windfälle), 300 do 400 stoječih bukev in pri sekanju poškodovana debla.

Pismene ponudbe je do 18. aprila 1922 vložiti pri tukajšnjem uradu. Za kavcijo je položiti znesek 50.000 kron v gotovini. — Pogoji se lahko med uradnimi urami vpogledajo pri tukajšnjem uradu ali pa proti položbi 100 K dobe popisi. 1272

PREMOŽENJSKA UPRAVA MESTA KOČEVJE, dne 31. marca 1922.

Skladišče bakra

Zugmayer i Gruber

d. d. za promet s kovinami.

Nahaja se sedaj v lastni zgradbi

ZAGREB
STARČEVIĆEV TRG 12.
Telefon broj 2681.
Brzojavna adresa: Zugmaygruber Zagreb

Največje tuzemsko skladišče bakrene pločevine, taslaka (tepsija, šajba), cevi, šipek, zakovic, polpredelanih šolj za kotle za žganjekuho in kotle za pranje, kačul.

Elektrolyt-bakrena žica. - Štrcaljke za vinograde. - Svinčene cevi. - Šlaglot itd.

Poznano najboljši bakreni proizvodi. Zamena blaga za stari baker.

Samoprodaja bakrenih proizvodov tvornice Georg Zugmayer & Söhne, Wien-Waldegg.

Ustanovljeno 1859 **NOVOSTI** Ustanovljeno 1889

NAJDETE VELIKO ZALOGO PRI NAKUPU

MANUFAKTURNEGA BLAGA

ZA MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE, PERILNEGA BLAGA, ŠIFONA, NAJBOLJŠE VRSTE CEFIRJA ZA BLUZE IN SRAJCE, NOVOSTI V RUTAH, KAKOR TUDI VSE DRUGO V TO STROKO SPADAJOČE BLAGO, PRI **OBCNO ZNANI SOLIDNI TVRDKI**

R. MIKLAUC

MANUFAKTURNA TRGOVINA PRI SKOFU

LJUBLJANA, LINGERJEVA ULICA, MEDARSKA ULICA, PRED SKOFIJO.

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI

TONE MALGAJ

PLESKAR IN LIČAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Prednaznanilo.

Cirkus Renlow

dospe te dni v Ljubljano. Otvoritvena predstava bo na velikonočno soboto v nekdanji jahalnici na Bizlweisovi cesti.

Ravnateljstvo.

KORANIT

asbestni škrilj - za pokrivanje streh

— najboljše sredstvo sedanjosti —

KORANIT je neomejeno trpežen.
KORANIT tehta na 1 m² samo 12 kg.
KORANIT ne odzebe in je nepremočljiv.
KORANIT se ne lomi in ne trga, je elastičen.
KORANIT je popolnoma siguren proti ognju.
KORANITA vihar ne more odtrgati.
KORANIT - strehe ni treba popravljati.
KORANIT - streha je najcenejša, zato, ker je
KORANIT - streha najbolj trpežna.

Vsa pojasnila daje in proračune pošlje:

Fran Hočevar

Žirovnica — Moste, Gorenjsko.

Glavni zastopnik KORANITA za Slovenijo.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste **okrogli les**, kakor tudi cele **gozdne parcele.**

Italijansko-Jugoslovansko d. d. za industrijo in trgovino

(Uvoz — izvoz.)

Kapital: Lit. 1,500.000. Zakoniti sedež: Rim, Via della Vite, N. 11.

Podružnica in glavna poslovnica Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvaža v Italijo: vole, svinje, mast, maslo, živo in zaklano perutnino, jajca, vsakovrstni les, oglje in premog, cement, tupino, esence, sušeno sadje, grah, žito i. t. d.
Izvaža iz Italije: platneno, volneno in svileno blago, predmete iz konoplje, jute in lanu, vsakovrstne klobuke in kape ter fese; mila, modre galice, rudne in morske soli; riž, vsakovrstne čevlje; konfecijonirano perilo in odela; tehniške in mehaniške predmete; pisalne stroje i. t. d.

Za nadaljnja pojasnila se je treba obrniti na Jadransko banko v Jugoslaviji in Italiji.

Vse posle izvršuje poslovnica v Milanu.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot **kosmetikum** za negovanje zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptično čistega, osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravnotako je pri ubljen kot krepko, blago delujoče in **vrlo prijetno sredstvo za drgnenje** hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči kot Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zamotom in poštnino **za vsacega:** 3 dvojnate ali 1 specijalna steklenica . . . 72 K.

Za prodajalce:

12 dvojn ali 4 špec. steklenice 300 K
24 „ „ 8 „ „ 570 „
36 „ „ 12 „ „ 800 „

poštnine prosto na Vašo pošto. Kdor pošlje denar naprej, dobi še popust v naravi.

Dobi se tudi: Elza obliž za kurja očesa 8 in 12 K; Elza mentolni črtnik 16 K; Elza postipalni prašek 12 K pristno Elsa ribje olje 80 K; Elsa voda za usta 48 K; Elsa kolonska voda 6 K; Elsa šumski miris 60 K; Glycerin 16 in 60 K; Lysol, Lysoform 48 K, kineški čaj 4 K; Elsa mrčesni prašek 16 K strup za podgane in miši po 16 in 20 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar

Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvatsko.

DIONIČARSKO DRUŠTVO U ZAGREBU
PRERADOVIĆEVA 2

PETROLEJ

Ind RAFINIRANI BIJELI

• BENZIN •

SVIH GRADACIJA

PLINSKO (SIROVO) **ULJE**

STROJNAI CILINDERSKA — ULJA —

• AUTO ULJA •

TOVOTNA MAST

UZ NAJJEFTINIJE DNEVNE CIJENE SA SKLADIŠTA

BRZOJAVI: ASTRA ZAGREB
INT. TELEFON: 23-88
POSLOVNICA: PRERADOVIĆEVA 2

Obleke za fante, dame in gospode, kakor vse perilo razpošilja na debelo in na drobno po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna **R. Stermecki,** Celje štev. 365. Slovenija. — Zahtevajte ilustrovani cenik. — Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v

Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.

(poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštnoček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvu i. t. d.

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi

J. POGAČNIK, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 1, I.

POSREDOVALCI SE DOBRO PLAČAJO!

Josip Neškudla,

Jabloné nad Orlicam 86, Čehoslovaška.

Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporoča se prečastiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatike, cerkvene in društvene zastave, keliche, monstrance, svečnike itd., sobe, križeva pota v poljubni izvršitvi in ceni. — Solidnost tvrdke jamčijo nebrojna pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme.

Vsi cerkveni predmeti so carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovori ali predloži vzorce

J. NESKUDLA, Ljubljana, hotel „Tratnik“.

Modni salon damskih klobukov IVA ŠILER - Ljubljana Kongresni trg 6

se priporoča z najsolidnejšimi cenami. Sprejema vsa popravila, tudi prelikanje moških klobukov in slamnikov.

Najboljši so pravi AMERIKANSKI in angleški

SINGER-šivalni stroji

Singer-igle in nadomestni deli.

LASTNA MEHANIČNA DELAVNICA

Singer-olje sukanec svila itd.

PRODAJA NA OBROKE

— Singer-šivalni stroji Bourne & Co New York —

CENTRALA za kraljevino SHS Zagreb, Marulićeva 5. — Podružnice:

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA 3,

Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod n/S, Subotica, Novi Sad, Maribor, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Štip. — Zastopstva so v vseh večjih krajih.

PRVA LJUBLJANSKA

preoblikovalnica damskih slamnikov

BARBORIČ - ZAVRŠAN, Mestni trg 7

ima najnovejše modele, po katerih se preoblikuje.
:: V zalogi kinčani in prazni klobuki. ::

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19**

Gospodarska Zveza, manufakturni oddelek

Ljubljana, Dunajska cesta 29, na dvorišču.

15% popusta! **Samo 14 dni!** **15% popusta!**

Priporočamo ravnokar došlo veliko izbiro raznega blaga: sukno, kamgarn in ševjot, volneno in polvolneno za moške in ženske obleke. V zalogi imamo tudi žamet, svilo, hlačevino, kamrik, pisano, belo in rujavo kontenino posebno dobre vrste, blago za blazine in namizne prte, svilene robce, šale, volnene robce v najnovejših vzorcih, nadalje največja zaloga usnja in čevljev na drobno in debelo.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.